

моја
ЗЕМЈА

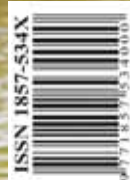
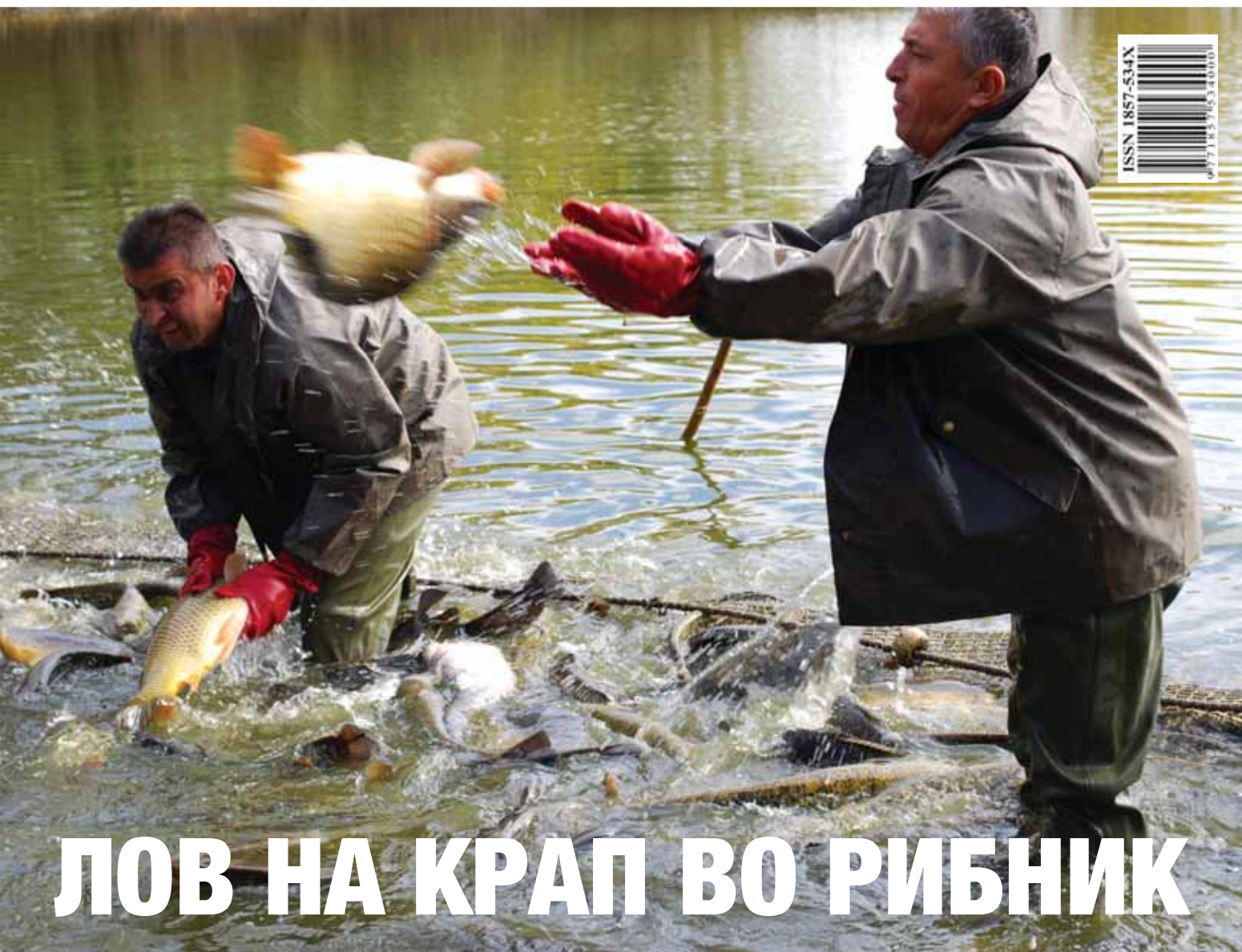
СПИСАНИЕ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО
И РУРАЛЕН РАЗВОЈ

ноември 2010 број 61

www.ffrm.org.mk

цена: 50 ден.

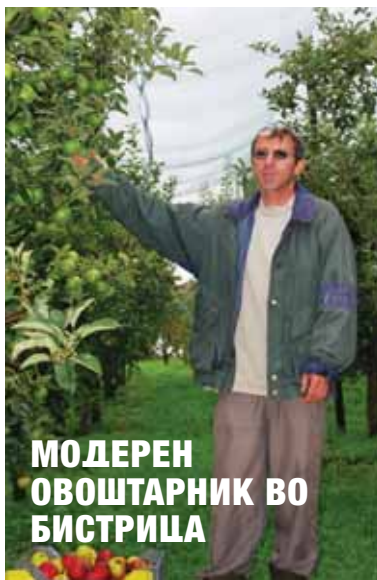
**КОМФОР И
КВАЛИТЕТ**

ЛОВ НА КРАП ВО РИБНИК

**БОЛЕСТИ И
ЗАШТИТА НА
ЗЕЛКАТА**

**МОДЕРЕН
ОВОШТАРНИК ВО
БИСТРИЦА**

**СО ДОБРА
МЕХАНИЗАЦИЈА
И ТЕХНОЛОГИЈА
ДО ПОДОБРА
КОНКУРЕНТНОСТ**

**ЕКОЛОШКА
КОНТРОЛА НА
БОЛЕСТИТЕ КАЈ
ПЧЕЛИТЕ**

Dow AgroSciences

DURSBAN G-5

Единствен дозволен почвен инсектицид
во Р.Македонија
chlorpirifos-etil - 50gr/kg
гранули за непосредна примена (G)

ИНСЕКТИЦИД

Општи информации

Dursban G-5 успешно се употребува за сузбивање на штетници кои ги гризаат деловите од растението или ги цицаат растителните сокови, а припаѓаат на следните редови: пеперутки (*Lepidoptera*), тврдокрилци (*Coleoptera*), еднаквокрилци (*Hemiptera*), двокрилци (*Diptera*), во голем број на земјоделски култури во доза од 4 - 6 кг/декар кога се употребува на цела површина или 2 кг/декар кога се употребува во редови.

ХЕМОМАК ПЕСТИЦИДИ

ДОО Велес

тел: 043-212-552, 043-212-553

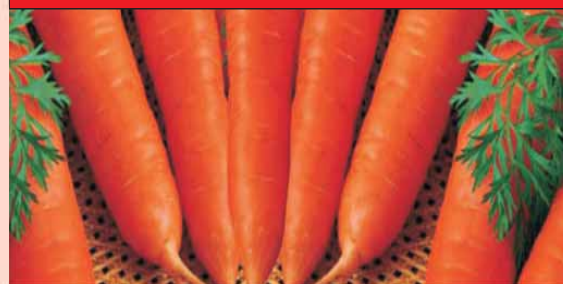
факс: 043-243-210

Зелкови култури

Кромид, лук и праз

Морков

Пиперки и домати

Ефективна орална комуникација

115 милиони евра ќе добијат земјоделците за субвенции во 2011 година. Со оваа бројка се пофалија и премиерот и министерот за финансии и министерот за земјоделство. Се поставува прашањето како ќе бидат распределени овие финансиски средства, дали ќе се наменат за развојни земјоделски гранки, дали ќе се финансира алтернативното земјоделство, како што се полжавите, ноевите и сл.

Овие прашања „Моја земја“ ги постави на министерот Љупчо Димовски, кој за ноеврискиот број требаше да даде интервју, односно требаше да одговори на прашања поставени од фармерите.

Но, од страна на Министерството за земјоделство ни беше одговорено дека министерот не може да одговори затоа што немал време и во тие десет дена имал многу обврски.

Фармерите, институциите инволвирани во земјоделството, компаниите и сите останати читатели, вклучувајќи не и нас, кои го подготвуваме списанието, останува да се надеваме дека министерот во месец ноември ќе најде време и ќе одговори на прашањата поставени од фармерите кои се однесуваат на значајни сектори и проблеми во земјоделството.

Ваквиот однос од страна на ресорното министерство ме наведува да го поставам прашањето: За кого постои ова министерство и дали во овој период навистина нема соодветни лица во оваа институција кои би можеле да му помогнат на премногу зафатениот министер Димовски да одговори на прашањата. Или можеби прашањата беа толку тешки и наликуваат на испитни прашања за кои е потребна подготовка и учење, односно потребни се два месеца, а не десет дена за да се одговорот. Ако е тогаш така, морам да кажам дека е оправдано.

Сега ми е јасен и текстот објавен во „Дневник“ зошто Министерството за земјоделство бара кадри со „ефективна орална комуникација“. На оваа институција навистина им требаат вакви кадри кои ќе му помогнат на премногу зафатениот министер да овозможи добра комуникација со фармерите и ќе ги информира за значајни работи и за решавање на одредени проблеми. Не знам до кога траат овие огласи, но сигурно се до ноември за кога и ни е ветоено дека министерот ќе даде интервју за „Моја земја“.

Ете дотогаш „Моја земја“, заедно со ФФРМ, фармерите и останатите читатели ќе почекаат да добијат одговори на значајни прашања.

„Кој чека ќе дочека“, вели една македонска поговорка. Фармерите за многу работи стрпливо чекаа и сеуште чекаат. Да се надеваме дека за брзо време многу нивни барања и прашања ќе бидат разгледани и одговорени.

Со почит,
Билјана Петровска - Митревска

Став ФФРМ
ДАЛИ СМЕ ПОДГОТВЕНИ
ДА ГИ ИСКОРИСТИМЕ
СРЕДСТВАТА ОД ВТОРИОТ
ПОВИК?!

6

Градинарство
КАКО ДА СЕ ЗАДРЖИ
ПРАЗОТ СВЕЖ ВО ЗИМА

13

Овоштарство
ЕСЕНСКА РАБОТА ВО
ОВОШТАРНИКОТ

20

Поледелство
„ТЕТОВЕЦОТ“ -
ПРЕПОЗНАТЛИВ БРЕНД

22

Сточарство
СОВЕТИ ЗА ПРАВИЛЕН ТОВ
НА ТЕЛИЊА

28

Механизација
СВЕТСКИ РЕКОРДЕРИ
ВО ОРАЊЕ

42

Списанието „Моја земја“ излегува месечно и е во сопственост на Федерацијата на фармери во Република Македонија. Првиот број излезе како организациски билтен на ФФРМ во април 2003 година, а од декември 2006 се дистрибуира како месечно специјализирано списание за земјоделство и ру рален развој.

Моја земја
Ноември 2010

Издавач:
ФФРМ Медија
Ул. Гуго Михајловски
Бр. 3, 1000 Скопје
Тел/Факс: 02 3099042
е-маил: mojazemja@gmail.com

Број на жиро сметка:
380-1-645333 001-46
Прокредит банка

Управител и маркетинг
Благојче Најдовски 070/937132
blagojche.najdovski@media.ffrm.org.mk

Главен и одговорен уредник
Билјана Петровска Митревска
biljana.petrovska@ffrm.org.mk

Фото вест - насловна
Благојче Најдовски

Лектор
Верица Неделкоска

Новинари
Стојанче Атанасов
Антоанела Димитриевска

Соработници
Марија Гошева Ковачевиќ, Љубинка
Дивјакоска, Накил Елези, Мартин
Трајчев, Елеонора Велјаноска

Стручни соработници
проф. д-р Драги Таневски, Стојан
Глигоров, Слободан Серафимовски,
проф. д-р Мишо Христовски, Томе
Тимов, Горги Кочовски

Дизајн: Бригада дизајн - Скопје
Печати: Пропоинт - Скопје

Тутун

Канадската иницијатива нема да го загрози производството

Иницијативата на Канада до Светската здравствена организација за забрана за користење адитиви при производството на т.н. бленд-цигари и други тутунски производи, нема да го загрози домашното производство на тутун, ниту ќе се одрази врз откупот на годишната реколта. Напротив, може да ја зголеми побарувачката на ориентален тутун што кај нас се произведува на речиси 90 отсто од вкупните површини, велат експертите. Евентуалното усвојување на канадската иницијатива единствено може да наметне потреба од промена на технологијата за производство што би значело нови, дополнителни инвестиции.

„Ориенталниот тип тутун не е

адитив, туку служи како природен ароматизер на бленд-цигарата. Оттука,

производството на тутун во земјава не е загрозе-но”, вели Златко Арсов, професор на Катедрата за полјоделство и тутун при Факултетот за земјоделство и храна во Скопје. Адитивите се користат за подобрување на вкусот и аромата, но некои од нив се додаваат и за трајност на цигарите. Во тутунската индустрија уште се наречени сосови и флејвори. Нивни главен „носач“ е типот „берлеј“ кој најлесно ги „врзува“.

ФФРМ, исто така, го поддржа тврдењето на

професорот Арсов.

„Федерацијата на фармерите на РМ, откако ги слушна информациите во јавноста дека ќе има проблеми со откупот на тутунот, оствари средба со професорите од Земјоделскиот факултет во Скопје од каде што исто така истакнаа дека овој податок не е точен, со што се согласуваме и ние. Федерацијата и понатаму ќе соработува со професорите и планирано е да се одржат обуки за тутунпроизводителите во пелагонискиот регион каде што ќе присуствуваат и претставници од комбинатите и стручни лица”, вели Шерафедин Амедоски, член на УО на ФФРМ и претставник на секторската група за тутун. Тој истакна дека бербата е завршена и од 1 ноември започнува откупот на басмак, а од 15 ноември редовниот откуп. Тутунарите оваа година очекуваат повисока цена на тутунот затоа што репроматеријалите се поскапени и со повисока цена ќе се покријат направените трошоци. Б.П.М

contact @epicentar.com.mk
ул.Никола Тримларе 22/1
+389 (0) 2 32 33 753

ЕПИЦЕНТАР
International Center for Agricultural Extension

ЕПИЦЕНТАР Интернационал дава советодавни услуги и експертиза за подобрување на Вашите деловни резултати преку:

- ИПА и ИПАРД**
Професионална помош при подготовка на барања и проекти за добивање на помош од придрствалните средства од ЕУ
- Стратешко планирање**
Подготовка на деловни, стратешки, инвестициски, финансиски анализи и планови
- Истражување**
Имплементација на лазарни истражувања, анализи и студии

www.epicentar.com.mk

Делегација од ФФРМ на саем во Бурса

Дваесет фармери, кои се членови на ФФРМ, го посетија саемот во Бурса, Турција, кој се одржа од 6 до 10 октомври. Станува збор за една од поголемите манифестации во Југоисточна Европа. Имено, посетителите на саемот во Бурса ги видоа најновите технологии и земјоделска механизација, технологии за одгледување во пластеници, системи за наводнување, семе, посеви, хортикултура и цвекарство, земјоделска информатичка технологија, млеко и млечни производи, живинарство.

Посадочен материјал за бадеми

Калемење на домати

Пробански шпел за заштита од илџици

15 октомври - Меѓународен ден на руралната жена

Изумирањето на селата, закана за еманципацијата на руралните жени

Пишува: Билјана Петровска - Митревска

Поголемо застапување на политики кои ги земаат предвид родовите прашања, поголема размена на информации, иницијативи за еманципација, градење на капацитети, обуки и учење за сите жени од руралните средини, подобрување на инфраструктурата во руралните средини. Ова се заклучоците од трибината „Градење на одржлива иднина на руралните жени“, организирана од Федерацијата на фармерите на РМ, која се одржа во рамките на одбележувањето на Меѓународниот ден на руралната жена, 15 октомври, во Струмица.

„Треба повеќе да се работи на културолошкиот аспект, да се зголемат инвестициите во различните сфери од руралната средина во однос на позицијата на селската жена во неа, а да се обрне поголемо внимание на здружувањето на жените-фармери. Изумирањето на селата и постоењето на закоравените стереотипи во традиционалните селски области се едни од основните закани за развојот, еманципацијата и економското јакнење на руралната жена. Токму на ова поле треба да се работи“, вели Сузана Димитријевска, претставник на Мрежата на жени-фармери при ФФРМ.

Пренесувајќи ја пораката од Меѓународната федерација на земјоделски производители, претседателот на Федерацијата на фармери на РМ, Андрија Секуловски, истакна дека владините институции треба да создадат поттикнувачка средина која целосно ќе ги развива и одржува капацитетите на жените во руралните средини.

„Денес, повеќе од кога и да е, на општеството му треба избалансиран пристап кон жените од селските средини и кон нивната улога во производството и обезбедувањето храна“, вели Секуловски. Од вкупното светско население, преку една четвртина или 1,6 милијарди се рурални жени. Жените произведуваат просечно повеќе од половина од целата храна што се одгледува: до 80% во Африка, 60% во Азија, меѓу 30% и 40% во Латинска Америка и западните земји. Само 5% од сите средства за директна поддршка во земјоделството се насочени кон жените и тие претставуваат две третини од сите писмени луѓе. Бројот на жени од руралните средини кои живеат во сиромаштија се удвои од 1970 година.

Треба да се создаде поттикнувачка средина, вели Андрија Секуловски и Сузана Димитријевска

Здружувањето најзначајно за руралните жени

Александар Стојановски најстариот член на ФФРМ ги додели благодарниците

Одлична и вкусна храна подготвена од жените-фармери

Роза Георгиева, Маре Стоилова, Слајана Бошковска, Живка Ѓурчиновска, Бранкица Мавчева

Најуспешни жени-фармери

Роза Георгиева, жена-фармер од струмичкото село Боријево и член на здружението „АГРО ЕКО“, која се занимава со производство на градинарски култури. На еден хектар површина таа одгледува домати, пиперки и краставици. Со земјоделство се занимава целото нејзино семејство. Според неа, добро е што постои Федерацијата на фармерите, која ги организира жените-фармери и им дава можност да ги изразат своите мислења и да се надградуваат.

Маре Стоилова, жена-фармер од кочанското село Оризари, се занимава со сточарство. Стоилова е социолог по професија, но има работено и како новинар во електронски и пишани медиуми. Активно, односно професионално, Стоилова започнала да се занимава со земјоделство пред пет години со подигање на кредит и со вложување во сточарска фарма. Овој бизнис се проширил со годините и денес има шест хектари луцерка, матично стадо свињи од 26 мајки, 3.800 садници на јагоди.

Слајана Бошковска, жена-фармер од кумановското село Режановце, се занимава со земјоделство 20 години. Бошковска има сопствен рибник за одгледување на калифорниска пастрмка, а од земјоделски производи одгледува повеќе култури како пиперки и домати. Најмногу се посветила на одгледување на компир и тоа на површина од еден хектар.

Живка Ѓурчиновска од гостиварското село Тумчевиште обработува 150 декари земја на којашто, заедно со нејзиното семејство, одгледуваат пченица, пченка и луцерка. Станува збор за семеен бизнис во којшто се вклучени сите членови на семејството, а се занимаваат и со одгледување на говеда. Ѓурчиновска е претседател и на новоформираното здружение на жени-фармери од гостиварско-тетовскиот регион „Моја фарма“. Активно се залага за поголемо вклучување на жената-фармер во здруженијата и, воопшто, во земјоделскиот сектор.

Бранкица Мавчева од прилепското село Кривогаштани се занимава со сточарство. Таа е дипломиран инженер-технолог на прехранбено и биотехнолошко инженерство. На својата фармата одгледува 15 молзни крави, а произведеното млеко го предава во млекарницата „Идеал шипка“. За потребите на фармата обработуваат 20 хектари земјиште. Одгледувањето крави е семеен бизнис на семејството Мавчеви веќе 30 години. Пораката до жените-фармери е дека самосвесната и образована жена може да се избори за своето место во општеството и да ги оствари своите цели.

Фармерите имаат втора можност да аплицираат за ИПАРД

Дали сме подготвени да ги искористиме средствата од **ВТОРИОТ ПОВИК**

Пишува: Марија Гошева-Ковачевиќ, аналитичар во ФФРМ

По завршувањето на првиот рок за аплицирање беа организирани отворени трибини со фармери, на кои беа особено истакнати проблемите со обезбедување на документација за градење во сточарството и градинарството, беа ветени промени во Законот за земјоделско земјиште, а тие се прават за времетраење на вториот повик. Барањата на фармерите од страна на ФФРМ беа доставени како предлози за корекции на ИПАРД програмата, но не добивме никаква повратна информација за нивната прифатливост или некакво образложение

Првиот повик за аплицирање во ИПАРД програмата заврши и моментно сме во фаза на аплицирање за втор повик. Слободно можеме да кажеме дека првиот повик е повеќе како тест за можностите и капацитетите на фармерите, но и на институциите за спроведување на програмата. За Првиот повик кој резултираше со 28 одобрени проекти или во пари 2,1 милион евра од програмираните 24 (само 9% од предвидените средства за реализирање на првиот повик), институциите излегоа задоволни што сепак се склучиле некакви договори. Пред и во текот на првиот повик беше реализирана голема кампања, информативни средби, обуки, брошури, прифатливо беше објаснета методологијата на пополнување на апликациите и подготовка на инвестициона програма, а да не зборуваме и за тоа дека се носеа експерти од повеќе земји кои веќе го поминале овој процес и имаат големо искуство, па ни воочуваа како да се насочиме за да не ги повториме нивните грешки. Но, и по големата реализирана публикација и едукација за ИПАРД, ние велíme дека треба да бидеме задоволни со само 28 прифатливи проекти.

И по завршувањето на првиот рок за аплицирање, беа организирани интервјуа, се одржаа многу отворени трибини со фармерите со цел да се детерминираат сите слабости како во административните процедури, така и кај реалните можности на фармерите за аплицирање и истите да се земат предвид за следниот повик. На овие трибини беа особено истакнати проблемите со обезбедување на документација за градење во сточарството и градинарството, беа ветени промени во Законот за земјоделско земјиште, коишто се спроведуваат за времетраење на вториот повик и, како по обичај, ќе се донесат по брза постапка без убаво да се види дали промените соодветствуваат со фактичката состојба, беа коментирани проблемите со обезбедување на финансиски средства, лимитите за минимум и максимум капацитети на фармите и преработувачката индустрија и ред други прашања. Сите тие беа доставени од страна на ФФРМ, како предлози за корекции на ИПАРД програмата, но не добивме никаква повратна информација за нивната прифатливост или образложение зошто не се прифатени, па макар и да ни беше кажан добропознатиот изговор за сите барани промени „Така ни бара Европската Унија“.

Не сме единствената земја со слаби резултати и треба да земеме предвид дека подготовките, временските рокови, административните процедури, обезбедувањето на финансиските средства биле проблеми со кои се соочувале сите земји кои користеле средства од претпристапните фондови како што е САПАРД програмата, претходничка на ИПАРД. Но, ако направиме споредба со една нова земја-членка, како што е Република Чешка со поголеми земјоделски површини од нашата, но со само 3,4% вработеност во земјоделството на национално ниво, на првиот повик имала 881 апликација од кои 465 се одобрени или повеќе од 50%. Вкупната искористеност била повеќе од 100%, со што била дополнувана со национални средства, но за нас најчесто се репер неуспешните земји, а не како што се Чешка или Словачка, за да се тешиме дека сепак сме успешни.

По изјавата на Платежната агенција дека поголемите проблеми во имплементацијата се надминати, фармерите не успеаја да ги воочат зашто тие се скоро занемарливи. Фармерите сега се прашуваат дали сме подготвени како држава да ги апсорбириме средствата од вториот повик за кој се предвидени 40 милиони евра? Сепак, првиот повик е искуство за сите нас и да се надеваме дека повеќето земјоделци ќе бидат охрабрани да поднесат апликација за вториот повик кој би бил предизвик да го адаптираат своето земјоделство со европски стандарди, што подразбира и зголемување на конкурентноста.

БИЛАНС НА СОСТОЈБА | На 31 декември 2009 | (во денари)

	Белешка	2009	2008
Тековни средства			
Пари и парични еквиваленти	3,6, 11;	2.603	3.920
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3,7,12;	936	1.695
		3.539	5.615
Нетековни средства			
Канцелариска опрема, мебел	3,4,10;	469	345
Ситен инвентар		-	11
		469	356
Вкупно средства		4.008	5.971
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи и останати тековни обврски	3,10,13;	1.100	1.902
Вкупно обврски		1.100	1.902
Деловен фонд и акумулиран вишок на приходи			
Деловен фонд	3,9	462	338
Акумулиран вишок на приходи		2446	3.731
Вкупно деловен фонд и акумулиран вишок на приходи		2.908	4.069
Вкупно обврски и деловен фонд		4.008	5.971

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ | Година што завршува на 31 декември 2009 | (во денари)

	Белешка	2009	2008
Приходи			
Приходи од донации	3,1,4;	14.662	17.024
Приходи од камати	3,1,5;	17	10
Останати приходи	3,1,6;	4.304	7.458
		18.983	24.492
Расходи			
Материјални трошоци и трошоци за услуги	3,2,7;	3.746	17.195
Трошоци за капитални и други средства	3,4,8;	252	269
Останати трошоци	3,2,9;	12.541	3.293
Вонредни расходи		-	4
		16.539	20.761
Вишок на приходи над расходи		2.444	3.731
Вишок на приходи над расходи пред оданочување		2.444	3.731
Данок на непризнаени расходи		-	-
Вишок на приходи над расходи по оданочување		2.444	3.731

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

До членовите и раководството на ФФРМ
(Продолжение)

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Здружение, на ден 31 декември 2009 година, во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија.

РЕВИЗИЈА АНДОНОВСКИ

Ката Андоновска
Овластен ревизор
Директор

Ката Андоновска
Овластен ревизор

Куманово
31. септември, 2010

ОДЛУКА ЗА ВРЗУВАЊЕ НА УВОЗОТ СО ОТКУП НА ДОМАШЕН ОРИЗ

По предлог на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Владата донесе Одлука за воведување на мерка за заштита на пазарот на ориз. Врз основа на член 46, став 4 од Законот за земјоделство и рурален развој, увозот на ориз се врзува со откупот на ориз од родот 2010 година од домашно производство. За секој увезен еден килограм ориз, увозниците ќе треба да откупат четири килограми домашен ориз. Оваа одлука се донесува поради опасност од нарушување на пазарот, како и загрозување на целите на националната земјоделска политика.

Оризот е житна култура која во вкупната површина под житни култури учествува со околу 3%. Производството на ориз во Република Македонија е со долга традиција на одгледување. Неговото значење е многукратно бидејќи е из-

возно ориентиран и ангажира многубројна работна сила во производството и доработката.

Вкупно засеаните површини под ориз во 2010 година изнесуваат 3.725 ха и се очекува производство од околу 23.100 тони оризова арпа, односно за околу 2.000 тони повеќе од производната 2009 година.

При доработката на оризовата арпа се очекува од родот 2010 година да се оствари вкупно производство од околу 12.700 тони бел ориз.

Потребите од бел ориз во земјата на годишно ниво, односно на ниво на економска година, изнесуваат вкупно 8.500 тони бел ориз, од кои за исхрана на населението 6.500 тони и околу 2.000 тони за репродукција.

НОВ ПРАВИЛНИК ЗА ВРЕМЕТО И НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕ ФИТОСАНИТАРНА ИНСПЕКЦИЈА НА РАСТЕНИЈА

Со новиот правилник за времето и начинот на вршење фитосанитарна инспекција на растенија, нивни производи и на објекти, фитосанитарна инспекција спроведува редовно, најмалку еднаш годишно, инспекција кај регистрирани производители, преработувачи, увозници и дистрибутери на овој вид производи. Исклучок има кај сопствениците кои вршат преработка, дистрибуција, продажба на мало или складирање на растенија, растителни производи и други објекти и предмети каде што контролата може да се врши по потреба, еднаш на три години.

Со овој правилник се врши усогласување со одредбите на Директивата на Европската Унија за заштитните мерки против влегување на организми штетни за растенијата или растителните производи и против нивното ширење. Инспекцијата треба да се врши посебно на местото на производство, во соработка со сопственикот или лицето овластено од него и се состои од преглед на документацијата, преглед на идентитетот, на здравјето на растенијата и проценка на усогласеноста со фитосанитарните прописи за што се изготвуваат записници.

Фитосанитарен инспектор или друго овластено лице ги прегледува документите и идентитетот кај сопственикот еднаш годишно.

Со прегледот на документите, фитосанитарен инспектор или друго овластено лице ги проверува исполнувањата на обврските на сопствениците, а особено следното:

- важечките документи за упис во Регистарот на производителите, преработувачите, увозниците и дистрибутерите на растенија, растителни производи и други објекти и предмети и документи за издавање на пасош за растенија;
- записниците за потеклото и начинот на добивање на семе, матични растенија и другите растенија за садење;
- извештаите од резултатите од лабораторските прегледи на здравствената состојба, ако тие се неопходни;
- белешки за почетокот, извршувањето и крајот на производството, преработката и дистрибуцијата;
- белешките за преземените мерки за спречување на појава и ширење на штетни организми и
- изготвени пасоши за растенија.

Со прегледот на идентитетот на растенијата, растителните производи и други објекти и предмети, фитосанитарниот инспектор или друго овластено лице прегледува дали сопственикот:

- произведува растенија или растителни производи во согласност со важечката регистрација;
- произведува растенија или растителни производи во соглас-

ност со декларираните количества за годишното производство и го обележува садниот материјал или неговото пакување на таков начин што етикетата не може да биде отстранета без да покаже знаци на оштетување.

Здравствен преглед на растенијата, растителните производи и другите објекти и предмети врши фитосанитарен инспектор или друго овластено лице, најмалку визуелно и онолку често како што е утврдено во Листите на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети за следните видови на производство на следниот начин:

- производство на семе и семенски материјал: најмалку два пати годишно во текот на вегетативниот циклус;
- производство во овоштарство, лозарство и шумскиот репродуктивен саден материјал и садници, т.е. репродукција на садниот материјал и садници на повеќегодишни украсни растенија: најмалку два пати годишно во текот на вегетативниот циклус и
- производство на репродуктивниот материјал во градинарството и расадувањето на градинарските култури и садниот материјал на едногодишни украсни растенија, вклучувајќи луковичи и кртоли на украсни растенија: еднаш во текот на производствениот циклус.

Здравствена контрола на растенија, растителни производи и други објекти и предмети се врши кај производителите, чие производство и продажба им е дозволено на лица кои професионално се занимаваат со производство на растенија, односно имаат овластување за издавање на пасош за растенијата.

Здравствен преглед на растенија, растителни производи и други објекти и предмети се врши еднаш годишно кај производителите во производството и продажбата која е дозволена на локалниот пазар до крајниот корисник, доколку нивното производство е јасно одвоено од производството на другите производи.

Фитосанитарниот инспектор врши инспекција на здравствената состојба на растенијата, растителните производи и други објекти и предмети, по случаен избор, без оглед на потеклото на растенијата, растителните производи и други објекти и предмети, во кое било време и на кое било место, каде што тие се произведуваат, преработуваат, складираат и движат на продажните места, како и кај крајните купувачи. Доколку се утврди дека растенијата или растителните производи претставуваат ризик за ширење на штетни организми или дека условите за движење на растенијата, растителните производи и други објекти и предмети не се исполнети, фитосанитарниот инспектор ги спроведува фитосанитарните мерки согласно член 75 од Законот за здравје на растенијата.

ОБЈАВЕНИ КОНКУРСИ ЗА СТОПАНСКИ И РЕКРЕАТИВЕН РИБОЛОВ

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство објави 15 јавни конкурси за давање под концесија за стопански и за рекреативен риболов на Дојранското и Преспанското Езеро и одделни вештачки езера-акумулации.

Јавните огласи се однесуваат за:

1. Јавен конкурс за давање на концесија на рибите за стопански риболов на риболовното подрачје Дојранско Езеро
2. Јавен конкурс за давање на концесија на рибите за стопански риболов на риболовното подрачје Преспанско Езеро
3. Јавен конкурс за давање на концесија на рибите за стопански риболов од риболовната зона на вештачкото езеро - акумулација Тиквешко Езеро
4. Јавен конкурс за давање на концесија на рибите за стопански риболов од риболовната зона на вештачкото езеро - акумулација Шпилје
5. Јавен конкурс за давање на концесија на рибите за стопански риболов од риболовната зона на вештачкото езеро - акумулација Мантово
6. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на Дојранско Езеро
7. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на Преспанско Езеро
8. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачкото езеро - акумулација Тиквешко Езеро
9. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачките езера - акумулации Конче 1 и Конче 3
10. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачкото езеро - акумулација Козјак
11. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачкото езеро - акумулација Калиманци
12. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачкото езеро - акумулација Мантово
13. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачкото езеро - акумулација Шпилје
14. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачкото езеро - акумулација Турија
15. Јавен конкурс за давање на концесија за рекреативен риболов на рекреативната зона на вештачкото езеро - акумулација Водоча

Јавните конкурси во целост се објавени во Службен весник бр.137 од 14 октомври 2010 година и на веб страницата на министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство

СЕ ПРОДЛАБОЧУВА СОРАБОТКАТА НА МАКЕДОНИЈА СО КИНЕСКАТА ПРОВИНЦИЈА ЏИАНГСУ

Во рамките на посетата на Народна Република Кина, заменик-министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, м-р Перица Иваноски, ја посети и провинцијата Џиангсу, каде што учествуваше во церемонијата на отворањето на 12-тиот Меѓународен агро-експо саем.

Во рамките на своето обраќање на отворањето на саемот, заменик министерот Иваноски ги истакна одличните политички односи меѓу двете земји и додаде дека тие треба да бидат следени со поинтензивна економска соработка во делот на увозот и извозот на македонски производи на кинескиот пазар, особено виното и преработките од овошје и зеленчук. Заменик-министерот ја истакна и важноста за привлекување на кинеските инвеститори во македонскиот земјоделско-прехранбен сектор.

Во рамки на оваа саемска манифестација, заменик-министерот Иваноски се сретна со заменик-губернерот на Владата на провинцијата Џиангсу, г-ѓа Хуинг, и со г. Џианг Хуезхонг, директор на Комисијата за земјоделство на провинцијата Џиангсу. На средбата беше разговарано за можноста за продлабочување на соработката во земјоделството помеѓу Република Македонија и провинцијата Џиангсу преку размена на информации, меѓусебна посета на стопански делегации и нивно претставување на саемските манифестации што се организираат во Република Македонија и во провинцијата Џиангсу. На средбата беа разгледани и можностите за пласман на македонски земјоделски производи на пазарите на оваа провинција, пред сè, на виното. На кинеските компании од оваа провинција македонската делегација им ги претстави можностите за инвестирање во земјоделството во Република Македонија. Во рамките на посетата, заменик-министерот Иваноски го посети и павилјонот на Република Македонија на меѓународната престижна манифестација Експо 2010, која оваа година се одржува во Шангај, Н.Р. Кина на тема „Подобар град, подобар живот“.

Робусна заедничка земјоделска политика

Огромните трошоци за исполнување на стандардите и обврските ќе ги дотолчат земјоделците и ќе ги оштетат европските потрошувачи кои ќе мораат да зависат од увозната храна. Ова е реакцијата на најголемата европска лоби-организација, Копа Кожека, за решенијата содржани во документот на Европската комисија.

Пишува: Мартин Трајчев, претставник на ФФРМ во Брисел

Во ноември започнува креирањето на новата заедничка земјоделска политика. На ова поле во изминатиот период многу се работеше, така што на крајот на октомври во Брисел беше лиферирана парцијална и неофицијална верзија на документот кој во ноември треба да биде презентира од страна на Европската комисија (ЕК) и треба детално да ги одреди контурите на новата заедничка земјоделска политика (ЗЗП) на ЕУ. Целта на раното објавување на документот е да се види мислењето на сите релевантни фактори надвор од ЕК, како Европскиот парламент и лоби-групите како Копа Кожека, пред да биде објавен во целост.

Овој драфт-документ предвидува три главни цели за новата ЗЗП: сигурен пристап до храна, сериозно земање предвид на импликациите на животната средина и територијален баланс. Трите наведени цели имаат и слични потцели:

- Одржливо производство на храна
- Одржлив менаџмент на природните ресурси
- Балансиран територијален развој

Целта за одржливото производство на храна се состои повторно од три елементи:

- Да придонесе за земјоделските приходи и да ја ограничи нивната нестабилност;
- Да ја подобри конкурентноста и преговарачката моќ на земјоделскиот сектор во прехранбениот синџир;
- Да одржи таканаречена просторна дистрибуција на земјоделско производство вклучително во области со специфични природни ограничувања каде што има ризик за напуштање на земјата.

Реакцијата на најголемата европска лоби-организација Копа Кожека е дека решенијата содржани во документот на ЕК дополнително ќе ги оптоварат европските земјоделци со трошоци особено во втората цел, бидејќи се предвидува таа да биде дел од првиот столб на ЗЗП, односно финансиската помош да биде поврзана со одржлив менаџмент на природните ресурси.

„Огромните трошоци за исполнување на стандардите и обврските ќе ги дотолчат земјоделците и ќе ги оштетат европските потрошувачи кои ќе мораат да зависат од увозната храна“, велат во Копа Кожека.

Опонентите на робусната ЗЗП и ставовите на Копа Кожека, пак, се повикуваат на фактот дека европските земјоделци во 2008 и 2009 година го достигнале врвот на земјоделското производство и дека ЕУ сè уште има огромен суфицит во трговската размена на земјоделски производи со остатокот од светот. Оттаму, критичарите велат дека нема потреба од огромна буџетска поддршка за европските земјоделци.

Се разбира, на крајот, при одредувањето на буџетот (кој сè уште не е детално образложен во контекст на драфт-документот на ЕК) најголема улога ќе имаат политичарите кои во Европскиот парламент и Советот ќе ги занемарат донекаде фактите, желбите и потребите и ќе се послужат со популистички мерки. Лидер на овој своевиден популистички фронт ќе биде Франција која ќе има претседателски избори во 2012 и оттаму, ќе биде целосно на страната на барањата на европските земјоделци. За сметка на тоа, Британија ќе добие изземање од значителното финансирање на таквата политика.

Следејќи ги трендовите во формирањето на новата европска земјоделска политика, нужно е да се зголеми поддршката за земјоделците од Македонија во сите сфери, од директните плаќања до руралниот развој и зелената економија. Додека Република Македонија стане членка на ЕУ, европските земјоделци остануваат нашата најголема конкуренција и во наредните десет години нашите земјоделци ќе бидат во нееднаква положба во однос на европските фармери земајќи ја предвид висината на поддршката која ќе им следува со новиот седумгодишен буџетски план во рамките на новата ЗЗП.

Производство во заштитени простори

ОРАНЖЕРИИ ПЛАСТЕНИЦИ

NetaJET

АГРО ТЕХНОЛОГИЈА

АГРО ИСКУСТВО

АГРО ЗНАЕЊЕ

АГРО ЕКОНОМИЈА

MAGAN-MAK

МАГАН МАК

Орце Николов 71

1000 Скопје Р. М

Тел: 02/3216-147

факс: 02/3216-158

 NETAFIM™

Ниската цена го намали производството

Едно од семејствата кои се занимаваат со оваа култура се Цекови, кои велат дека од едно стебло се добиваат 120 мешунки, а во секоја мешунка има од една до четири кикиритки. Со други зборови кажано, од еден декар добро обработена површина може да се добие од 300 до 400 кг кикиритки

Пишува: Љубинка Дивјакоска

Сушење

Павле Цеков

Букет кикиритки

Во струмичкото село Колешино, во подножјето на Беласица, традиционално се одгледуваат кикиритки. Мештаните од ова село велат дека до 2003 година целото село садело кикиритки на поголеми површини, но денес драстично е намалена обработката на оваа култура бидејќи цената е ниска, а исто така и побарувачката е мала. Сепак, за да ја зачуваат традицијата, фармерите продолжуваат да одгледуваат кикиритки.

Едно од семејствата кои се занимаваат со оваа култура е Цекови. „Пушти мерак не ми дозволува да престанам да одгледувам кикиритки“, вели Павле Цеков, кој кикиритките до 2003 година ги продавал по цена од 100 денари, а побарувачката била голема. Денес, и покрај тоа што сè е поскапено, цената на кикиритките е иста. На пазарите во Струмица, Радовиш, Штип, каде што продава Цеков, побарувачката е намалена.

„Тоа е така бидејќи има увоз на кикиритки од Турција, Кина, Индија“, објаснува тој.

Имено, постојат два вида кикиритки: лозести и букет-кикиритки. Првиот вид се сади на растојание од 50 до 100 см и се лозат како јагодите. Таму каде што се лозат се загрлува стеблото, така што се пушта друг корен и така се шират. Во Македонија земјоделците одгледуваат букет-кикиритки, кои се садат во периодот од 1 мај до 10 јуни.

„Оваа сорта на кикиритки бара тропска клима, песочна почва и сува година. Карактеристично за кикиритките е тоа што издржуваат високи температури и не бараат наводнување. За нивно садење потребно е земјата добро да се обработи. По обработувањето на почвата се прават бразди при што од ред до ред треба да има растојание од 50 до 60 см“, објаснува Цеков.

Оваа сорта на кикиритки се сади на иста страна, т.е. ако садењето започне од источната страна на браздата, целата нива се сади од истата страна. Садењето се одвива така што по едно зрно се става на растојание од 10 до 15 см. Откако ќе никнат, се ора нивата со плуг, но треба да се внимава да не се потрупа цветот.

„Доколку цветот се покрие, тие повторно ќе цветаат и така нема да имаат доволно плод. Како дополнителна храна се нагубруваат со вештачко ѓубре 3/15 (три петнаесетки) со 10 до 15 кг на 0,1 ха“, вели Цеков, кој повторно нагласува дека кикиритките не се наводнуваат бидејќи добиваат на лисна маса, а плодот е со слаб квалитет. Откако ќе пораснат околу 30 см, се чистат од тревата и започнува вадењето од земјата. Тоа се одвива во есенскиот период, околу 15 септември.

„По вадењето од земјата се земаат по 3-4 стебла, така што плодот е свртен нагоре, а лисјата надолу. Така се оставаат од 10 до 15 дена да се исушат и лисјата и кикиритките“, вели Цеков. Додека кикиритките се во земјата имаат светлоцрвена боја, но откако ќе се исушат добиваат црвена боја.

„Кикиритките се берат плод по плод и се оставаат на нивите добро да се исушат. Откако ќе се исушат, ги носиме во домовите“, истакнува Цеков, кој вели дека од едно стебло се добиваат 120 мешунки, а во секоја мешунка има од една до четири кикиритки. Со други зборови кажано, од еден декар добро обработена површина може да се добие од 300 до 400 кг кикиритки. Плодот може да стои и до две години во вреќи без да се оштети.

Плодот се употребува за исхрана, за добивање на висококвалитетно масло, маргарин и слично, а добро исушеното стебло се употребува за исхрана на добитокот.

Зборови „кикиритки“ потекнува од бразилскиот збор „арахид“, што во превод значи мало оревче. Постои и латински збор ARACHIS HYPOGAEA - ниска земјена билка со високо берјесно стебло, обраснати со мали листови. Кикиритките се одгледуваат во шопиите јужни делови на Европа, а во Македонија во југоисточниот крај.

Како да се задржи празот свеж во зима

„Доколку купувачите го закопуваат празот, треба да го стават на меѓи и да биде разреден за да не скапува“, истакнува Тодор Циунов кој во месноста Речани одгледува праз на површина од еден декар

Пишува: Антоанела Димитриевска

На градскиот пазар во Велес, како и во целата земја, во октомври и ноември земјоделците го продаваат празот. Исправен и потпрен на тезгите, празот привлекува најголемо внимание. Земјоделците го продаваат во мали и поголеми снопови, кои потрошувачите ги затрпуваат в земја, во дворовите и балконите, а потоа според потребата, ги користат во текот на целата зима. Најдобро е купувачите при закопувањето на празот да го стават на меѓи и да биде разреден за тој да не скапува. Ова е советот на пензионерот Тодор Циунов од Велес, кој покрај работата во АД „Киро Кучук“, цел живот се занимава со земјоделство. Тоа е традиција во неговото семејство. Тодор ги советува купувачите да го стават празот под фолија и така ќе нема потреба ниту да се закопува во земјата, а ќе остане свеж и кревок за употреба цела зима.

Свеж праз

Неговата бавча со зеленчук се наоѓа во месноста Речани, во близина на Велес. Во неа одгледува повеќе видови зеленчук, меѓу кои и праз на еден декар. Тодор вели дека најважно е земјата добро да се подготви, да се изора и фрезира, а потоа да се засее празот. Подлогата, според него, е многу важно да биде хумусна и главно нагубрена со природно губриво. Празот се сее во фолија, во јануари или февруари, а на отворено во март. Се расадува во април и мај, а се бере во јуни и наесен сè до 20 ноември.

„Колку повеќе се негува и подолго стои в земја, толку е поголем. Празот треба редовно да се полева, но не премногу“, вели Тодор.

Празовата мува е еден од најголемите штетници на празот, таа создава црви.

Пепелницата, пак, го ништи листот и скапува коренот. Поради ваквите болести и штетници, Тодор вели дека празот мора да се прска, но треба да се внимава со тоа да не се претера.

Циунов не се согласува со некои помлади земјоделци кои, сакајќи да го забрзаат растот на празот, ставаат препарати за побрз раст кои се многу штетни за консументите.

„Тој праз стасува уште во април е веќе и преголем, но тој е вештачки пораснат и не е здрав за исхрана“, советува искусниот земјоделец.

Тодор од својата бавча со површина еден декар бере од два до три тона праз во годината и тоа зависи од временските услови. „Од празот не може луксузно да се живее, но може да се обезбеди една пристојна живејачка“, заклучува Тодор.

Габичните заболувања најчести

Полегнувањето на расадот се појавува кога е премногу влажно и кога има густ склоп на растенија, тешки и непропустливи почви и неповолна температура при никнувањето. Болеста или габата се пренесува со наводнувањето

Пишува: дипл. инж. агр. Стојан Глигоров

Дали зелките на оваа слика се нападнати од некоја болест или имаат габично заболување или се појавиле некои штетници? Тоа може да се утврди од соодветните симптоми и затоа фармерите треба да имаат добро познавање на болестите и штетниците, како и познавање на мерките за заштита.

Превентивната заштита се употребува за спречување на појавата на растителни болести и штетници, плевели и тука спаѓаат:

Агротехнички мерки: добри климатски и почвени услови, оптимално губрење, употреба на плодород, квалитетно семе и саден материјал.

Одгледување на отпорни сорти - хибриди кои ќе бидат отпорни или толерантни на одредени растителни болести и штетници.

Механички мерки, односно отстранување или уништување на разни растителни остатоци и сеидба која е препорачана според декларацијата на семето и садниот материјал.

Хемиски мерки кои се употребуваат во дози кои нема да бидат штетни за здравјето на луѓето и за корисните инсекти, така што строго треба да се внимава на каренцата (бројот на деновите од последното третирање, па сè до бербата).

Зелката, како и другите растителни видови, ја напаѓаат разни болести, а најчеста е пламеницата (*Peronospora parasitica*). Симптомите на оваа болест се: губење на бојата, листовите пожолтуваат, овенуваат и опаѓаат, а на задната страна се појавува сивкаст слој. Од мерките за заштита се препорачуваат фунгициди на база на бакар, фунгициди на база Металаксил и Ал-фосетил, како и примена на плодород и избегнување на висока релативна влажност.

Габични заболувања

- Полегнувањето на расадот се појавува кога е премногу влажно и кога има густ склоп на растенија, тешки и непропустливи почви и неповолна температура при никнувањето. Болеста или габата се пренесува со наводнувањето. Мерки за заштита се деклариранио семе, овозможување на поволни температурни услови и влажност за нормално никнување, како и употреба на специјален супстрат за производство на расад. Постојат и низа хемиски мерки коишто се применуваат пред и по никнувањето на расадот, но тоа треба редовно да се следи.

- Венење на растението (*Fusarium oxysporum*). Младите листови и растенијата пожолтуваат од една страна и на пресек се забележуваат темножолти до костенливи садови. Мерки за надминување на овој проблем, пред сè, се избирање на отпорни сорти и употреба на плодород.

- Сивото гниење на главицата го предизвикува габата *Botrytis cinerea*.

- Појавата на внатрешна некроза на листовите може да го предизвика вирус, како на пример ТМВ - или вирус на мозаикот на тутунот.

Оштетување на коренош од ларви на зелкова мува

Зелкова совица

Штетници

Зелкова совица (*Mamestra brassicae*) - гасеницата навлегува во главицата каде што се храни и со изметот ја уништува целата главица. Почнува да се храни од опачината на листот и оттогаш треба да се третира против нив како што е и случајот со лисните вошки, болвачи и друго. Тие се хранат ноќе и имаат зелена боја. Во текот на годината имаат две до три генерации. Големи штети предизвикува гасеницата т.н. „големиот зелкар“ или (*Pieris brassicae*). Таа има бела боја и често се гледа како ја надлетува површината на зелката во текот на вегетацијата. Гасеницата го брсти листот, а за заштита се применува еден од препаратите пиретроиди кои се ефикасни и ги уништуваат сите инсекти.

Зелковата мува (*Phobia brassicae*), покрај зелката, го напаѓа и карфиолот, ротквицата, ренот и друго. Штетите ги причинуваат белите ларви со големина од околу 10 мм. Во расадот го напаѓаат кореновиот систем, а потоа влегуваат во коренот и кореновиот врат каде што праваат ходници и ги уништуваат спроводните садови. Годишно има 3-4 генерации. Нападнатите плодови почнуваат набрзо да изгинуваат и не можат понатаму да вегетираат. По расадувањето е потребно зелката да се полие со Нурел - Д (*Chlorpyrifos + supermitrin*) во концентрација 0,15% со околу 50 мл по растение. Од останатите препарати се користат *Basudin 40 WP, Rogor 40, Taltsar 10 EC* или *Fastac EC*, како и употреба на плодоред.

Совица Гама - пеперутка, која како возрасен инсект ги полага јајцата на опачината на листот, а од јајцата излегуваат гасеници кои го напаѓаат листот и причинуваат значителни штети. Постојат повеќе видови на совици од кои кај нас е најопасна совицата Гама (*Autographa gamma*) која се гнездува во главицата или во цветот на карфиолот. Гасениците се зелени по боја и многу тешко зелката може да се заштити откога тие ќе навлезат во главицата или во кореновиот врат. Од инсектицидите се користат Нурел - Д во концентрација од 0,15 % (15 мл) на 10 литри вода.

Голем зелкар

Заштита и штети од невреме

Најголеми штети на посеви во октомври направиле обилните врнежи така што фармерите практично не можеа да влезат во површините и да извршат некои од активностите за заштита од таквото невреме. Затоа морам да напоменам дека секоја површина не може да се засадува со каква било култура. Наша препорака е производителите да внимаваат културите да бидат засадени на полесно пропустливи и отцедни почви, каде што појавата на таквите штети би била минимална. При обилни врнежи или, пак, со редовно, но обилно наводнување, доаѓа до нарушување на водно-воздушниот режим и самиот корен почнува да пропаѓа така што се појавува гниење на растенијата и тие брзо пропаѓаат.

На места каде што има излевање на вода од речните корита производителите треба да се преориентираат на култури кои се поотпорни на влажност, а со тоа и самите штети ќе се сведат на минимум.

Доколку постојат услови, фармерите треба веднаш да пристапат кон одводнување на површините, така што тие ќе се доведат во состојба за есенска подготовка.

Штетите од невремето што го зафати поширокиот регион се видливи кај зелковите култури бидејќи тие веќе имаат формирано плод или главици или, пак, се во фаза на формирање како кај карфиолот кој е наменет за подоцна есенска употреба или берба.

Зелката или *Brassica oleraceae var. capitata* спаѓа во групата на култури кои се водечки во одгледувањето и застапеноста во текот на целата година.

NOZOMI

МНОГУ РАН ХИБРИД СО ОДЛИЧНИ КВАЛИТЕТИ

Водечки хибрид во својата класа кој за кратко време со своите квалитети стана лидер на пазарот како кај одгледувачите така и кај потрошувачите

Вегетација од 45 до 50 дена. Маса од 1 до 3 кг зависно од периодот на берба. Атрактивна боја и округла форма како што ја сака пазарот. Со стоењето на поле само ја зголемува својата тежина без да има проблем од пукање и гниење. Тоа овозможува флексибилна берба во зависност од цената и масата која сакате да ја постигнете.

F1

Одличен
вкус

Одлична
толерантност
на стрес:
Пукање, цветање и
шилести главици

Униформирани
главици

Одличен за
во заштитени
простори и
на отворено

Екстра ран

www.sakata-eu.com

SAKATA®

Својата дејност **Семенарство А.Д.** Скопје ја обавува преку своите магацини и дисконти во Скопје, населба Хиподром и Струмица. Исто така врши и дистрибуирање на своите производи до земјоделските аптеки ширум Македонија. За подетални информации може да се обратите на телефоните:

Скопје: 02/2527-738, 2522615 и факс: 02/2527-735 | Струмица тел/факс: 034/325-506

**ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ®
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ**

Генерален застапник за Македонија

ЗСИ унион
тел.043 363 444

ИМАМЕ СЕКОГАШ НА РАСПОЛАГАЊЕ

12-5-15+2MgO+ME 6-12-18+2MgO+ME 5-20-30
8-30-20 11-15-15 8-16-24 16-20-0
21-0-0 34,5-0-0 20.5-0-0
и сите типови кристални и течни ѓубрива со потребните микроелементи

ПРЕПОРАЧАНИ ЃУБРИВА СПОРЕД ПОТРЕБИТЕ НА КУЛТУРИТЕ

грозје

12-5-15+2MgO+ME 12-12-17+2MgO+ME

праски, јаболки, вишни

12-5-15+2MgO+ME 6-12-18+2MgO+ME 5-20-30

житарици

16-20-0 20-10-0

градинарство

12-5-15+2MgO+ME 12-12-17+MgO+ME 11-15-15

компир, домот

5-20-30 11-15-15 12-5-15+2MgO+ME

тутун

6-12-18+2MgO+ME 5-20-30 9-15-25 11-15-15

ориз

12-5-15+2MgO+ME 24-12-12+1ZN

пченка

30-10-5+1Zn 30-7-7 30-15-0

Ѓубривата се произведени по ISO стандарди и се обележани со знак CE доказ за европски и национален квалитет.

ЗСИ-УНИОН ДОО

тел/факс 043 363 444 ; 043 363 455 e-mail : na-ki@t-home.mk
по нарачка ги обезбедуваме сите типови ѓубрива

Со новитети до поголем успех

Пишува: Билјана Петровска - Митревска

Праската, јаголката и црвениот пипер се трите земјоделски производи кои се белег на битолското село Бистрица. Сместено во подножјето на планината Баба, оддалечено само пет километри од Битола, во правецот кон граничниот премин Мецитлија, Бистрица е едно од ретките села во западна Македонија кое е урбанизирано со училиште, градинка, добри патишта и каде што бројот на жители не е намален. Во него има 300 куќи во кои живеат 1.300 жители. Бистричани велат дека тука самата почва е погодна за одгледување на овошје. Околу 90% од бистричани одгледуваат јаболка, а најзастапен е „златниот делишес“. Едно од семејствата кои се занимаваат со одгледување на јаболка е и семејството Манивилоски, кои по потекло се од преспанскиот крај. Ова семејство отсекогаш се занимавало со одгледување на овошје.

„Дедо ми е првиот човек кој во Македонија ја донел крушата „кантарка“ и ја засадил во Бистрица. Од неа пораснале убави круши со богат род и меден плод. Тоа беше мотив и останатите бистричани да започнат да одгледуваат круша, која стана симбол на Бистрица и деликатес на македонската трпеза, а многу се продаваше и на југословенските пазари. До деведесеттите години се одгледуваше круша, а потоа бистричани се ориентираа кон јаболката“, раскажува Васил Манивилоски, индивидуален земјоделец, кој на два хектара обработлива површина одгледува јаболка и праски. Тој започнува професионално да се занимава со одгледување на јаболка од 1988 година, кога излегува од РЕК, каде што работел како машински техничар. Овоштарството отсекогаш било негова пасија и затоа започнал и професионално да се занимава со одгледување на јаболка и праски. Тој е еден од ретките земјоделци кај нас кои секогаш сакаат да внесуваат нешто ново и продуктивно на своите фарми. Покрај „златен делишес“, Васил одгледува и „ајдаред“, „грени смит“, „муцу“, а во неговиот овоштарник застапени се и новите сорти „фуџи“, „гала“, „бребурн“ и „ред чиф“.

Васил Манивилоски е индивидуален земјоделец кој од два хектара обработлива површина добива 30 тона јаболка и седум тона праска, од кој едниот хектар е засаден со млади опитни сорти. „Златниот делишес“, Васил го чува во својот ладилник кој има капацитет од 10 до 20 тона, а 1 хектар од неговиот овоштарник е покриен со заштитни мрежи

„Мора многу да се работи, да се инвестира, да се следат и применуваат иновациите и, нормално, да се чита стручна литература. Тоа е тајната на успешниот фармер. Секогаш кога се работи ќе се успее да се обезбеди добра егзистенција“, вели Манивилоски. Средствата што ги добил од Програмата за рурален развој ги вложил во модернизирање на овоштарникот.

Наводнувањето на неговиот овоштарник се врши со системот „капка по капка“, а од два хектара обработлива површина добива 30 тона јаболка и седум тона праска „нектарина“.

„Не е сигурно производството на една култура и затоа мора да се има и друго производство, како што е кај мене праската, со кое ќе се обезбеди дополнителна егзистенција и нема да има намалување на приходите во кризни години кога тешко оди продажбата на јаболка или некоји елементарни непогоди и болести ќе направат штета“, вели Манивилоски.

Целото негово семејство помага во овоштарникот. Неговиот син Стевче е дипломиран агроелектричар и планира да ја продолжи традицијата на своето семејство. Тие планираат да конкурираат за ИПАРД програмата за мерката 101 за обновување на стари овошни насади.

Цената на јаболката од сортата „златен делишес“ оваа година изнесува од 30 до 35 евроценти, односно 18-20 денари. Васил вели дека со добар квалитет и чување на јаболката во ладилници се добива и повисока цена. Неговото животното мото, кое го пренесува на помладите, е дека со работа и посветеност може да се обезбеди добра егзистенција и од земјоделството.

Покрај јаболка, Васил одгледува и праски. Така што најзастапена е нектарината во неговиот овоштарник

Заштитни мрежи

Еден хектар од неговиот овоштарник е покриен со заштитни мрежи. Нивната функција, како што објаснува Васил, е тоа што 99% штитат од град, а јабоката ги заштитуваат и во летниот период од изгореници од силното сонце и од инсекти. Инвестицијата за заштитни мрежи изнесува 10 до 12 илјади евра за покривање на еден хектар површина со сите додатни елементи. Она што треба да се внимава за заштитните мрежи, вели Васил, е тоа што во зимскиот период треба да се отстранат мрежата со цел снегот да не ја оштети и да не се направат проблеми во овоштарникот.

Филтер дел од системот
"Кайка Џо кайка"

Ладилник

„Златниот делишес“, Васил го чува во својот ладилник кој има капацитет од 10 до 20 тона. Ладилниците се без контролирана атмосфера која работи со ладен воздух. Температурата во ладилникот е 1-3 Целзиусови степени, а просечната изнесува 2 Целзиусови степени. Васил истакнува дека чувањето зависи од технологијата на одгледување која се применува во овоштарникот. Во ладилникот, јабоката можат да останат подолго време

ПРВА ПРИВАТНА АГРОХЕМИСКА ЛАБОРАТОРИЈА МАКФЕРТ ДОО - Кавадарци

Основни параметри кои ги испитуваме и врз кои се базираат нашите препораки за ѓубрење се:

- Азот, Фосфор и Калиум (во достапни форми за растенијата)
- рН-реакција, Хумус и Карбонати

Фирмата МАКФЕРТ истовремено е и производител на кристални и течни минерални ѓубрива

Кристални - 22-21-18+М.Е.
ѓубрива: - 21-21-21+М.Е.
- 11-10-41+М.Е.
- 14-12-28+2.5MgO+М.Е.

Течни - 14-4-7+М.Е.
ѓубрива: - 7-5-10+М.Е.
- 10-0-0+17CaO+0.2B+М.Е.
- 9-0-0+14CaO+2Mg+М.Е.
- 32-0-0+Mg+Fe
- MgO+Fe

МАКФЕРТ ДОО

ул. Шишка 39, Кавадарци

тел/факс: 043/220-768

моб. 071/244-183; 071/310-728

www.makfert.mk

e-mail: info@makfert.mk

Време е за садење

При подигањето на овошните насади во нашите климатски услови, кои се претежно аридни, треба да се почитува правилото „летна подготовка на површината, а есенско садење на садниците“

Пишува: проф. д-р Маријан Кипријановски

Независно дали се подигаат поголеми или помали овошни насади или пак се садат поединечни овошки, правилниот избор на времето, како и стручното изведување на садењето, во голема мера влијаат врз приемот на садниците, порастот и родноста на овошното растение.

Садниците од различните овошни видови може да се садат во текот на целиот период на мирување на вегетацијата, односно од опаѓање на листовите наесен сè до потерување на пупките во следната пролет. Во практиката се издвојуваат три периоди на садење на садниците: есенско, зимско и пролетно. Секој период на садење на садниците има свои предности и недостатоци.

Како се сади

При подигањето на овошните насади во нашите климатски услови, кои се претежно аридни, треба да се почитува правилото „летна подготовка на површината, а есенско садење на садниците“. За почитување на ова правило треба да се обезбедат два услова, и тоа:

Во текот на летните месеци да се изврши длабока подготовка на површината. При летното подготвување почвата се изложува на сончевата радијација, при што се врши извесна дезинфекција и уништување на штетните микроорганизми, доаѓа до оксидација и преведување во достапна форма на многу минерални материји, се сушат и уништуваат ризомните плевели. Доколку се планира подигање на насади рано наесен, површината треба да биде подготвена што е можно порано, најдоцна до крајот на септември, за подигнатата почва да слегне и да биде изложена на атмосферските влијанија најмалку 1-2 месеци.

Садниците во расадникот треба да бидат искорнати најдоцна до првата декада на ноември. Затоа во расадниците уште во текот на летото треба да се регулира агротехниката со која се овозможува навремено завршување на вегетацијата, созревање на ткивата и опаѓање на листовите од садниците. Во практиката, во расадниците многу често се случува форсирање на порастот на садниците во септември и октомври при што се оддолжува вегетацијата или, пак, се корнат сад-

ници сесе листови и со незадрвенети ткива. Ова особено се случува кај форсираното едногодишно производство на садниците. Во никој случај не смеат да се вадат и употребуваат садници сесе листови и незозреани ткива бидејќи листовите брзо ги дехидрираат извадените садници, тие се без доволно резервни материји, не се подготвени за зимско мирување и секогаш даваат послаб прираст во наредната вегетација.

При раното есенско садење на садниците, направените рани при скратувањето на коренчињата брзо калусираат, така што во текот на есенскиот и зимскиот период почвата се прилепува кон корењата, започнуваат да растат нови апсорпциони коренчиња и напролет садницата навреме започнува да вегетира, истовремено со другите овошки. При раното есенско садење најдобро е садниците да се посадат до крајот на ноември и првата половина на декември, односно пред појавата на силните зимски мразеви. Во овој период вообичаено влажноста и структурата на почвата е најпогодна за садење на садниците.

Ако нема доволно влага во почвата, садењето не треба да се одложува, туку задолжително треба да се изврши полевање на садниците при садењето или веднаш потоа.

Есенското садење на садниците особено треба да се применува за коскестите овошни видови: праска, кајсија, слива, бадем, цреша, вишна, чиј коренов систем е многу осетлив на подолги манипулации, трапење, претрапување, транспорт и сл. За овие видови најдобро е преземањето на садниот материјал од расадниците да се врши во моментот на вадењето, со што се презема свеж материјал кој веднаш оди на садење или трапење близу до новиот насад.

На што треба да се внимава

Раното есенско садење не треба да се врши по секоја цена. Во овој период не треба да се сади во врнежливо време бидејќи на многу влажна и каллива почва може да дојде до нарушување на структурата на почвата и влошување на условите за развој и функционирање на кореновиот систем. Ако има вакви услови, садењето треба да се одложи додека почвата не биде со поволна влажност. Есенското садење на садниците, исто така, треба да се одбегнува во случаи кога насадите се подигаат на тешки и влажни почви. На вакви почви аерацијата е многу слаба и се јавува асфикција на кореновиот систем, лош прием и пораст, а често и пропаѓање на садниците. Во вакви услови подобро е садниците да се садат напролет. Есенското садење треба да се избегнува и при подигање на насади од суптропски овошни култури. Садниците од овие овошни видови се поосетливи на ниски зимски температури и при есенското садење се подложни на измрзнување. Насади од овие култури во наши услови треба да се подигаат исклучително напролет кога веќе ќе нема опасност од појава на екстремно ниски температури.

Младите стебла од садници посадени во есенскиот период во текот на зимата може да бидат оштетени од глодари како што се зајаци, глущици, слепо куче и сл. Во вакви услови стеблото на садниците мора задолжително да се заштити од овие штетници. Заштитата на стеблата може да се изврши на различни начини, но најчест и најевтин начин е со завиткување на стеблата со подебела хартија. Поскапа, но посигурна заштита на стеблата може да се изврши и со перфорирани цевки од полутврда пластика. Овие цевки се вкопуваат во почвата до корењата опфаќајќи го целото стебло и тука остануваат 3-4 години додека кората на стеблото не добие плутест слој.

finance
central
europe

THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2004
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2005
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2006
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2007
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2008

 ВАРДАР
ОСИГУРУВАЊЕ

Член на Групацијата triglav

**ОСИГУРАЈ ГО СВОЈОТ КАПИТАЛ,
И ПРЕПУШТИ ГО ВО СИГУРНИ РАЦЕ!**

„Тетовецот“ – препознатлив бренд

Гравот „тетовец“, сè до зреењето и бербата, не бара некоја посебна грижа освен запрашувањето и навременото наводнување. „Запрашувањето и наводнувањето се вршат 3-4 пати годишно. Поголемиот дел од работата се извршува при неговата берба, при што е потребна поголема работна сила“, вели Аслан Беќири, фармер од тетовското село Камењане

Пишува: Накил Елези

Цената на еден килограм грав изнесува од 80 до 100 денари

Гравот „тетовец“ е традиционален и препознатлив производ кај нас. Голем број на фармери од тетовскиот регион одгледуваат грав и на ваков начин ја обезбедуваат својата егзистенција. Еден од нив е и Аслан Беќири од тетовското село Камењане, кој одгледува грав на површина од еден хектар. Тој вели дека откако знае за себе се занимава со земјоделство и одгледува грав „тетовец“

„Гравот“ го одгледувам како меѓукултура, заедно со пченката, за да си обезбедам егзистенција за себе и за своето семејство. Оваа година добив принос од 1.200 кг што не е оптималната количина што требаше да ја добијам од засеаната површина. Максимумот од еден хектар изнесува 4-5 тона грав - тетовец“, вели овој педесетгодишен земјоделец.

Беќири го сее „тетовецот“ кон крајот на април, заедно со пченката. Сеењето може да се направи рачно и машински.

При машинско сеење растојанието помеѓу зрната зависи од тоа на кое растојание фармерот сака да бидат стеблата на гравот. Аслан вели дека најдоброто растојание помеѓу стеблата е 40-50 см заради добивање на поголем принос. Растојанието помеѓу редовите треба да изнесува 65-70 см и на таков начин ќе му се олесни на прашачот кој е приклучен на трактор и ги отстранува плевелите кои никнуваат заедно со гравот.

Гравот „тетовец“, сè до зреењето и бербата, не бара некоја поголема грижа освен прашењето и навременото наводнување.

„Прашењето се врши 3-4 пати годишно, во зависност од појавата и распространетоста на плевелите, а наводнувањето при нормални климатски услови, исто така, се врши 3-4 пати во сезоната. Поголемиот дел од работата се извршува при неговата берба, при што е потребна поголема работна сила. Бидејќи сами не можеме да обереме толкава површина, земаме аргати“, раскажува Беќири, кој вели дека цената на гравот е ниска кога ќе се земе предвид колку финансии се трошат при одгледувањето.

„Цената на еден килограм грав изнесува од 80 до 100 денари, а дневницата за еден аргат е 800-1000 денари. Еден аргат може да собере најмногу 10 килограми грав. Кога ќе се направи пресметка, ќе се види дека заработувачката е мала“, вели Беќири, кој нагласува дека треба да се заштити овој производ како традиционален и на ваков начин ќе се даде поголемо значење на примарното земјоделско производство.

Сушење на гравот

Со добра механизација и технологија до подобра конкурентност

„Производителите на ориз треба да располагаат со моќна и спремна механизација. Пролетните и есенските дождови често знаат да ни зададат тешкотии во подготовката на нивите или за време на жетва“, вели Иле Арсов, производител на ориз од кочанското село Чешиново

Пишува: Стојанче Анастасов

Жетвата на оризот оваа година, слично како лани, стартуваше во студени и влажни услови. Собирањето и складирањето на родот оди бавно и со прекини. Очекувањата на оризопроизводителите за продавање на новата реколта по повисока цена токму во жетвениот период се претворија во разочарување поради падот на откупната цена, која секоја година на почетокот на жетвата достигнувала речиси максимум, додека сега оди во обратна насока, а моментално цената на белиот ориз изнесува 40 денари.

Иле Арсов од кочанското село Чешиново е вреден, работлив и посветен на производството на ориз. Тој секојдневно прави обиколки на нивите кои се протегаат на пет хектари, од кои просечно годишно произведува 30-35 тона арпа. Својата посветеност на земјоделството ја потврдува и со тоа што тој е регистриран земјоделец. Со површината под ориз што ја обработува, вели дека се заработува за скромен живот, иако памети и добри и лоши години за оризот. Покрај оризот, на површина од два хектара тој произведува и други житни и фуражни култури, а неговата фарма брои и десетина грла крави и свињи.

Арсов поседува целокупна механизација и приклучни машини за сите работни операции во оризопроизводството. Олеснително за него е што нивите ги жнее со сопствен комбајн, а врши жетварски услуги и на другите земјоделци, помагајќи им навремено да го соберат родот. „Производителите на ориз треба да располагаат со моќна и спремна механизација. Пролетните и есенските дождови често знаат да ни зададат тешкотии во подготовката на нивите или за време на жетва. На почетокот од оваа година доцневме со сеидбата затоа што не можевме да влеземе во нив поради големата влажност. Затоа на гумите стававме железни гасеници кои одамна ги исфрливме од употреба и како оклопни единици се движевме во нивите. Сега, кога треба да го собереме посеаното, повторно работиме отежнато и со прекини“, раскажува Арсов. Ожнеаниот ориз треба да биде изложен еден до два дена на сонце со цел добро да се исуши и како оклопни единици се движевме во нивите. Кога недостига сонце, најдобро решение се сушарите кои сè уште немаат активна примена кај нас.

Арсов е задоволен од годинашниот род, но и за него е несфатливо опаѓањето на цената истакнувајќи дека отсекогаш

новиот ориз постигнул повисока цена на продажба од минатогодишниот. „Ако ваквата состојба продолжи, ние, оризопроизводителите, ќе се најдеме во незавидна состојба“, вели Арсов.

Мала утеха меѓу оризопроизводителите е фактот дека економските параметри навестуваат раст на цената на оризот на светските берзи во периодот до Нова година, а моментално цената на белиот ориз изнесува 40 денари што би се одразило со скок на продажната цена и на нашиот ориз. Новост е и фактот што сите субјекти кои се занимаваат со откуп на ориз треба да бидат регистрирани во Министерството за земјоделство со што ќе добијат дозволи за откуп и тоа води во правец на градење на кооперантски релации со производителите.

За разлика од лани, оваа година оризовите полиња беа проширени за околу 500 хектари, со што сега се произведува на површина од 3760 хектари. Од житните култури, оризот е извозно ориентиран, а од неговиот извоз државата годишно инкасира 2,5 милиони евра. Со тоа, оризот е единствената житна култура во државата што има позитивно салдо во извозно-увозниот биланс.

Трошоците за вода и семе намалени со машина за расадување

Воведувањето на новите технологии во нашето производство е неминовно. Од следната година, репер во примената на нови технологии ќе биде воведувањето на техниката на расадување на ориз која експериментално ќе биде применета во општина Чешиново-Облешево.

Машината со која ќе биде вршено расадувањето ќе има голем придонес во технолошкиот развој. Агротехниката и технологијата мора да бидат воведени во нашето оризопроизводство за македонскиот ориз да стане поконкурентен на странските пазари. Ваква и слична технологија се користи во речиси сите земји што се најголеми светски производители на ориз. Нејзината примена ќе доведе до редуцирање на трошоците за вода и семе, а делумно ќе ја намали и примената на хемиски препарати за заштита во оризопроизводството.

Лов на крап

Пишува: Билјана Петровска - Митревска

Во Македонија постојат одлични услови за одгледување на крап. И тоа не само во природните туку и во вештачките езера. Во големи количини крап се одгледува во Тиквешкото езеро, но исто така крапот се одгледува и во рибници. Вакви рибници најмногу има во преспанско-пелгонскиот регион. Екипата на „Моја земја“ го посети рибникот „Бел камен“, сопственост на ЗИК „Пелагонија, кој е сместен на интересна локација во близина на битолското село Жабени кое се наоѓа само на неколку километри од македонската-грчка граници. „Бел Камен“ е изграден 1960 година и се простира на водена површина од 160 хектари поделена во 5

езера и 6 зимувалишта, каде што со 70 % е застапен крапот „шаран“, а се одгледува и амур и толстолобик (кои се користа како чистачи на рибниците).

„ Годишното производство на целокупната риба е од 100 до 120 тона крап со тежина од 1,5 килограми до 4 килограми. Оваа година се започна и со одгледување на сом и се очекува да се добијат 3 тона од овој вид на риба. “, вели Рада Апостоловска , биолог и раководител на рибникот „Бел камен“.

Апостоловска за „Моја земја“ ги открива тајните на одгледување на крап во рибник. Таа вели дека ова е исплатлив бизнис кој бара голема инвестиција, но сепак од него може добро да се живее.

Рибникот „Бел камен“, сопственост на ЗИК „Пелагонија“ е еден од најголемите рибници во Македонија. Тој се простира на водена површина од 160 хектари поделена во 5 езера и 6 зимувалишта, каде што со 70 % е застапен крапот „шаран“, а се одгледува и амур и толстолобик (кои се користа како чистачи на рибниците). „ Годишното производство на целокупната риба е од 100 до 120 тона крап со тежина од 1,5 килограми до 4 килограми.

во рибник

Специфики на рибникот

Од производствен аспект рибникот претставува водена површина оградена со насипи и целосно инсталирани технички уреди за регулирање на нивото на водата како и систем на доводни и одводни канали за нормално полнење и празнење со една единствена цел за производство и одгледување на риба.

За да се изгради еден рибник пред се треба да се избере локација.

„При изборот на локацијата треба да се направи неколкугодишна студија за количините и квалитетот на водата, замјштето и мора да се земе во предвид и добрите патишта. Квалитетот на водата е на преден план затоа што крапот бара квалитетна и топла вода (оптимална температура од 20 до 26 Целзусови степени во период од 200 до 240 денови во текот на една производна година). Локацијата на која што се наоѓа рибникот треба да изобилува со вода“, објаснува Апостоловска. Таа вели дека пред се треба да се направи хемиски и биолошки анализи на водата. Педолошката анализа на земјиштето треба да покаже дека земјата е здрава (тврда подлога, а не како порано како што се правеле рибниците во мочуришта). Претежно се гради во низински предели каде што има дотур вода во текот на цела година.

Сом

Толшолобик

Карактеристики на крапот

Најбарана риба на нашиот пазар дефинитивно е крапот. Неговата боја варира од средината во која живее. Главно е од златно жолта до темнокафеава боја. По грбот и во слабинскиот дел се прелива во сребренеста. Главата е со широко чело со уста шилеста која се истегнува во вид на армоника. „Најголемата риба крап може да достигне максимална должина од 1 м и 20 см, а тежина 35 кг. Оптимална количина на кислород за крапот треба да е од 6 до 8 милиграми на литар“, вели Апостоловска. Таа истакнува дека секој кој сака да се занимава со рибарство и да има свој рибник треба да соработува со Институтот за ветерина кои ја пратат здравствената состојба на крапот и со земање на примери од риба во определени периоди може навремено да се реагира на некои болести и на ваков начин се влијае на квалитетот на производството. Апостоловска вели дека најголеми штетници на рибникот се кормораните и пеликаните кои се заштитени со закон така што со посебни средства вработените се трудат да го заштитат своето производство. Имено месото од риба е квалитетно и содржи: 77,4% вода, 16% протеини, 5,3 % масти и 1,3 пепел.

Квалитетно хранење на крапот

Хранењето на рибата се врши од напролет до средината на октомври. Рибата се храни еднаш дневно во утрински часови до 10 часот. Имено покачување на температурата на вода од 14 Целзусови степени започнува активното хранење на рибата. Исхраната на рибата во рибникот „Бел камен“ се врши со зрнеста храна која е рецепт на самиот рибникот. Биологот Апостоловска истакнува дека водата мора да е богата со природна храна и тоа е многу важно за развојот на рибата. Зрнестата храна содржи кршок пченица, јачмен, соја, грашак и сирак.

На одредени места во самиот рибник се фрла храна каде што секој ден се проверува дали храната е изедена или не. Конверзијата на храната треба да изнесува на 1 кг прираст треба да се употребува 2,5 до 3 кг зрнеста храна.

„Ако храната не е изедена тогаш се проверува зошто е тоа. Прво со оксигенометар се проверува количината на кислород, кој е основен индикатор за каков проблем станува збор дали проблем е кислородот или рибата има проблеми со метаболизмот“, вели Апостоловска, која повторно истакнува дека за утврдување на болеста на рибата ако за тоа станува збор треба да се испратат примери од рибата до Институтот за ветерина, а не самите фармери да претпоставуваат за што станува збор и да спроведуваат своја терапија. Тоа, вели биологот, може да создаде големи проблеми.

Место за хранење

Косачка

Оксигенометар

Во Бел камен се применува природен мрест, вели Рада Апостоловска

Мрестење

Во „Бел камен“ се применува природен мрест на крапот. Во мрестилишта се става полово зрелата риба. Пред да се пушти рибата во мрестилиштето треба да се изврши припрема. Подлогата, дното на мрестилиштето треба да е обрасната со мека вегетација која ќе послужи за прифаќање на икрата и нејзина инкубација. Водата која се земе за полнење на мрестилиштето треба да е квалитетна, претходно испитана и со определена температура. Исто така пред пуштањето на рибите во мрестилиштата во соработка со Институтот за ветерина се врши дезинфекција на матиците од различни болести. Апостоловска појаснува дека во мрестилиштето се пуштат парови односно на една женка следуваат 3 мажјаци или на 2-3 женки до 4-5 мажјаци. Во зависност од големината се одредува и бројот на паровите односно родителски гарнитурни. По кратко време ако температурата е од 18-22 степени целзусови (тоа е крај на април, мај и јуни) женката ги положува икрите кои брзо се оплодуваат од мажјациите, а оплодента икра се прилепува за водената вегетација и се врши нејзиното инкубирање.

„Ова е природен начин каде што има доста губитоци, но за нас успех е ако од 1 пар останат 4000 рипчиња. Денес се преферира вештачкиот начин на мрестење кој е контролиран, но во Бел камен сеуште се користи природниот начин на мрестење и поради големата водена површина и капацитет тука загубите се минимални“, потенцира Апостоловска, која сепак се надева дека во скоро време ќе воведат вештачки начин на мрестење.

Припрема на рибникот за зима и лов

Ловот започнува од 1 ноември. Со падот на температурите паѓа и температурата на водата, рибата не се храни и се пуштаат езерата. Каналите за одвод се ипуштаат но тоа е контролирано, а во езерото има ловен канал и тука рибата се собира. Се користат мрежи со кои се трга рибата, потоа таа се носи во специјални базени со кислородни боци и се транспортира до зимувалишта и оттука се врши транспорт до продажни места.

„Рибата пред транспорт треба да е изгладнета најмалку 72 часа, во зависност од температурата на водата. Во зимувалиштата рибите не се хранат“, вели Апостоловска.

По ловот биологот Рада Апостоловска објаснува дека следува исушување на езерата и нивна дезинфекција со негасена вар.

Во пролетниот период се полнат езерата (полнењето започнува од јануари) и започнува порибувањето. Ph факторот на водата е неутрален.

Пред да се изврши порибувањето се преземаат уште некои агротехнички мерки, односно езерата се гнојат и тоа на два начина: гноење со минерални ѓубрива и гноење со природно ѓубриво (шталско ѓубриво). Ѓубрењето се врши на почетокот на пролетта и продолжува во летниот период.

Продажба

Најголем дел од крапот оди за домашните рибарници, но ќе се започне и со извоз и во соседните држави и тоа во Србија. Оваа година можно е крапот на големо да се продава и по цена од 135 денари .

„Она што е голем проблем, со кој се соочуваме ние производителите е тоа што откупувачите двојно ја зголемуваат цената на крапот. Потребно е да постои една фиксна цена на крапот за да се прават пресметки и на таков начин и консументите и производителите ќе имаат корист“, вели Апостоловска.

Во полуразни езера започнува ловот на крај

Рибите се ловаат со мрежи

Во шест зимувалишта преситојува уловениот крај

Рибата до продажни места се транспортира во свежа вода

Крај со тежина од 1,5 до 4 кг

ProCredit Bank

Со убаво да
се служите!

Во соработка со сите дилери на механизација:
Синлекс-Битола, Евростил-Битола,
Агровојводина-Скопје, Еуролог-Тетово,
БД Интеркар-Скопје, Хемометал-Битола.

КРЕДИТ ЗА АГРОМЕХАНИЗАЦИЈА

- ПОВОЛНИ УСЛОВИ
- МИНИМУМ ДОКУМЕНТАЦИЈА
- БРЗА ПРОЦЕДУРА

02 / 2446 000

Негата и храната – услов за правилен развој

Од шестата недела на животот до крајот на периодот на цицањето, на првото место стои развојот на бурагот, а со тоа е врзано и прифаќањето на цврстата храна. На животните, покрај млеко за телињата (2 x 3 литри на ден), и понатаму им се дава стартер за телињата и основна храна, но само во мали количества, и тоа една шака сено или пченкарна силажа на животно на ден, помешано со стартер.

Пишува: Слободан Серафимовски

Како последица од проливот, телето губи големо количество течности и електролити.

Бокс за шелиња

Додека телето зема млеко од мајката, мора да биде задоволена нејовата потреба за хранливи материји и енергија.

По отелувањето телињата добиваат млеко (колострум) од мајката кое содржи висок процент на имуноглобулини и антитела и му овозможува максимална имунолошка заштита на телето. Во оваа фаза на одгледување на телињата, во прв план стои здравјето на животните. Мора да се сведе на минимум појавата на проливи и други болести опасни по животот на телињата. Покрај тоа, во оваа фаза треба да се поттикнува земањето на концентратот, за да се поттикне развојот на бурагот и да се намалат трошоците за храна. Кога телето ќе прифати 1,5 кг стартер, тогаш може да се одбие. Затоа, на млекото и на стартерот за телиња им се придава посебна важност.

Заштита од проливи - лекување

Покрај болестите на белите дробови, најчести заболувања кај младите телиња се

болестите поврзани со проливот. Кај овие заболувања штетата е голема и се состои во трошоци за лекување на животните, изгубено време за неа на болните телиња, како и низок дневен прираст и смрт на телињата.

До проливи кај младите телиња доаѓа поради повеќе причини. Покрај влијанието на надворешните фактори (условина одгледување, микроклима, стрес, незадоволителна клима и исхрана), значителна улога имаат и биолошките фактори. Тука се предизвикувачите на болестите од бактерии (ешерихија коли, салмонела), вируси (рота - корона) и паразити.

Телето со пролив треба да користи млеко исто како и здраво теле. Најновите истражувања докажуваат дека недавањето на млекото (диета) е штетно кај телињата со пролив. Многу е важно раното откривање на проливот затоа што загубите на течности

може да се надолполнат со дополнително давање на „Санолит“ и тоа два часа по цицањето.

Хранење на телињата до одбивање од млекото

Од шестата недела на животот до крајот на периодот на цицањето, на првото место стои развојот на бурагот, а со тоа е врзано и прифаќањето на цврста храна. На животните, покрај млеко за телињата (2 x 3 литри на ден), и понатаму им се дава стартер за телињата и основна храна, но само во мали количества, и тоа една шака сено или пченкарна силажа на животното на ден, помешано со стартер.

За време на цицањето телињата би требало да земаат што повеќе стартер, а помалку основна храна, бидејќи развојот на бурагот се поттикнува преку стартерот. По периодот на цицањето, големината на бурагот (волумен на бурагот) се развива преку земање големи количества на основна храна, односно силажа, сено и слама. Ако телињата јадат по 1,5 кг стартер, тогаш се покрива нивната потреба за хранливи материи. Во овој период може да се прекине со напојувањето. На телињата секогаш мора да им се дава доволно вода,

за да се зголеми внесот на концентратот. Во оваа фаза од развојот треба да се води грижа за млекото и за стартерот за телињата.

Совети и препораки:

- Телињата треба да се раѓаат во чист бокс за телење;
- Боксот за телење треба да е послан со чиста слама;
- Доколку е можно, боксот за телење не би требало да се наоѓа во шталата за крави, но во близина на молзиштето. Најдобро е надвор, со многу кислород и сонце, но со можност за контрола;
- Боксот за телење и боксот за болни крави би требало да бидат што е можно пооддалечени;
- Веднаш по породувањето, колострумот да се измолзи во чиста канта со цуцла (околу 1 до 2 литри) и со него да се напојува телето;
- Чистете и дезинфицирајте го вимето пред молзење;
- Колострумот треба да биде хигиенски беспрекорен, за да се спречат евентуални болести;
- Се препорачува телињата да добиваат 4 до 5 литри колострум во првиот ден

од животот;

- Доколку кравата го испушта млекото пред телењето, измолзете ја кравата и замрзнете го колострумот. Кога ќе се отели, полека и внимателно одмрзнете го колострумот и загрејте го на температура од околу 38°C. Дајте му го колострумот на телето во првите три часа од животот со 50 грама „Котосан плус“, бидејќи тоа млеко содржи највисок износ на антигени и на телето му нуди најдобра заштита од инфекции;
- Колострумот мора да биде густ и со крем-боја;
- По раѓањето, телето мора да се префрли од штала на отворено, за да не дојде во допир со причинители на болести од мајката или од други крави;
- Телето се изнесува надвор кога е чисто, исчистено од слуз и суво, за да не настине;
- Како добри се покажале иглу-куќички за телиња во кои телето добива многу светлина и воздух и може да расте без проблем;
- Иглу-куќичките поставете ги така што телињата нема да бидат изложени на провев.

finance
central
europe

THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2004
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2005
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2006
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2007
THE BEST INSURANCE COMPANY IN MACEDONIA 2008

 ВАРДАР
ОСИГУРУВАЊЕ

Член на Групацијата triglav

**ОСИГУРАЈ ГО СВОЈОТ КАПИТАЛ,
И ПРЕПУШТИ ГО ВО СИГУРНИ РАЦЕ!**

Органските киселини во

борба против варозата

Во европските земји сè повеќе се користат мравјата, оксалната и млечната киселина, додека оцетната, лимонската и јабolkовата киселина поретко се користат

Пишува: проф. д-р Мишо Христовски

Препаратите кои порано многу се користеа за терапевтски цели во пчеларството (антибиотици, сулфопрепарати, синтетички акарициди и др.), а не го постигнуваа саканиот резултат (не лекуваа од болеста, туку само привремено ја смируваа) и притоа оставаа резидуи во медот и другите пчелни производи, веќе стануваат минато. Наместо нив се користат високоеколошки органски средства кои се многу ефикасни во борбата со болестите кај пчелите и притоа не оставаат резидуи во медот и другите пчелни производи. Соодветното познавање на релацијата пчелно семејство-причинител ќе придонесе во одредувањето на најсоодветната терапија. Денес стратегијата за еколошка контрола на болестите се состои од користење на органски киселини, етерични масла, јодни препарати, примена на биотехнички мерки, биолошки методи и други новопронајдени методи.

Органски киселини

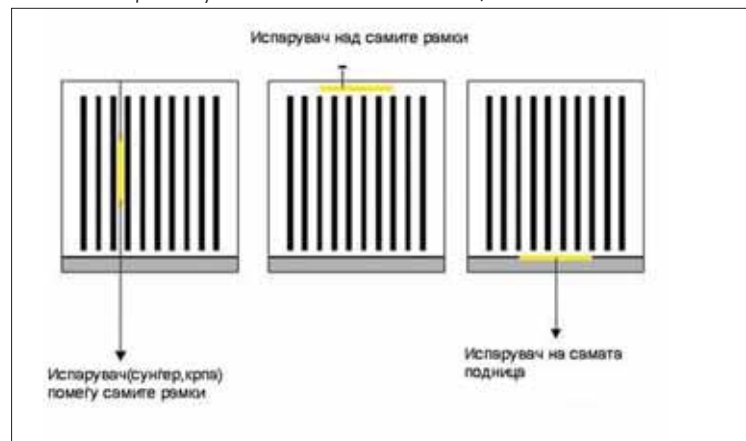
Денес сè повеќе се употребуваат природни супстанции како што се органските киселини. Во европските земји сè почесто се користат: мравјата, оксалната и млечната киселина, додека оцетната, лимонската и јабolkовата киселина поретко се користат. Овие киселини се вбројуваат во групата на хидрофилни вароациди кои во медот лесно се раствораат. Нивната примена во сезоната на собирање на нектар секогаш резултира со зголемување на количеството на резидуи од органски киселини и промена на вкусот на медот. Инаку, овие органски киселини немаат долгорочен негативен ефект на квалитетот на восокот и другите пчелни производи и не се депонираат во овие пчелни производи.

Мравја киселина

Мравјата киселина во концентрација од 60%, 85% и 98% се користи во борбата против: варозата (го убива крлежот *Varroa destructor*), акарозата (*Acarapis woodi*), големиот восоков молец (*Galleria mellonella*) и малиот восоков молец (*Achroea grisella*), како и пчелната вошка (*Braula coeca*).

Мравјата киселина, исто така, се користи како одлично дезинфекционо средство на саќето и на целата кошница. Третирањето со мравја киселина се врши напролет, околу 15 април па натаму, на крајот од летото по продукцијата на медот, околу 10 јули, и на почетокот на есента, во септември и октомври. Третманот обично се врши попладне, а кога дневните температури се високи, третманот се врши приквечер при надворешни температури од 12 до 20 Целзиусови степени. При третирањето, кошниците треба да бидат нормално отворени. Во почетокот пчелите реагираат со зголемено зуење, но потоа се смируваат. Ваквото третирање во трите годишни времиња дава задоволителни резултати во борбата со болестите. Обично не се создава резистентност кон мравјата киселина, резидуите во медот се минимални, восокот многу малку впива од мравјата киселина и таа брзо се губи. Од еколошка гледна точка има голема улога во производството на еколошки здрава храна, па нејзината примена е потполно оправдана. Но, третирањето со мравја киселина како самостоен начин

секогаш не е доволно, па потребно е да се комбинира со некои биотехнички методи. Постојат неколку начини на третирање и сите се базираат на постепено испарување на мравјата киселина во самата кошница. Третманот може да се врши со: испарувачи на мравјата киселина, ставање испарувачи (сунѓер - сунѓереста крпа) на подницата, директно на рамките или помеѓу самите рамки, картонска влошка, „виледа“ крпа. Постапката се повторува два до три пати со 65% мравја киселина во рок од седум дена. Брзиот третман има свои недостатоци и тоа: бурна реакција на пчелите и престанување на лежењето на матицата.

Млечна киселина

Млечната киселина најчесто се користи во лечењето на варозата и тоа како 15% раствор со кој се прскаат пчелите и сидовите од кошницата. Млечната киселина како природна супстанција се наоѓа во медот и не остава резидуи во пчелните производи. Третирањето со млечна киселина се користи наесен, но може да се користи и во пролет, најмалку четири недели пред собирањето на медот. При третирањето рацете треба да бидат заштитени со гумени ракавици, а очите со очила. Третирањето треба да се врши при температура повисока од 7 Целзиусови степени без ветер (навечер или наутро). При лекување на варозата треба да се направат 2-3 третмани само со млечна киселина.

Начин на работа:

Прво со 15% раствор на млечна киселина се прскаат пчелите на запоседнатото саќе. Потоа се вадат цели рамки, а пчелите од нив со вшмукувач се префрлаат во пчелните сандаци. Во сандаци каде што се пчелите се прска со прскалка, така што сандакот се превртува неколку пати за мрежата да биде одозгора и повторно се прскаат пчелите (ова се прави за да бидат испрскани сите пчели). Потоа сандаци се чуваат надвор за да се исушат пчелите. За да се констатира успехот по секое третирање на пчелите, под ногарките-носачи на сандаци се ставаат дијагностичко-контролни влошки.

Оксална киселина

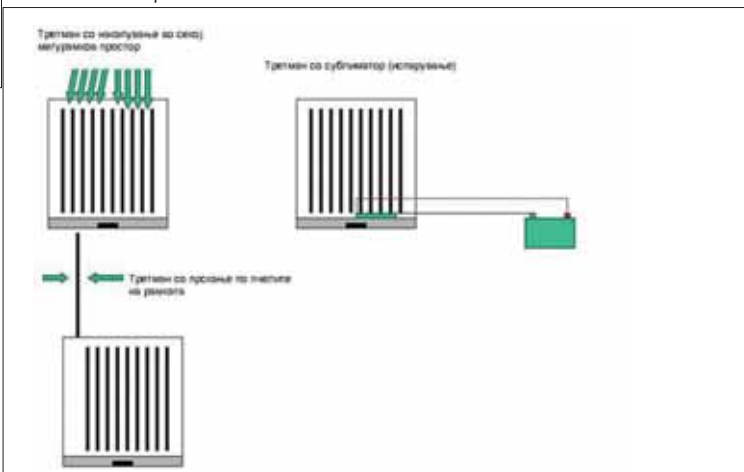
Оксалната киселина е органска материја без штетно дејство на возрастните пчели, како и без остаток во медот и восокот, додека за пчеларите е многу опасна. Се користи како 30% хидрат од оксалната киселина и тоа во борба против варозата со ефикасност до 95%. Третирањето се врши кога времето е убаво, без ветер и дожд, а температурата е над 5 Целзиусови степени во време кога во кошницата ќе нема легло. Зголемената доза, зголемиот број третмани и третирањето кога има легла во кошницата доведуваат до слабење или пропаѓање на пчелните семејства. Бидејќи хидратите и дехидратите на оксалната киселина се многу отровни, рацете се заштитуваат со гумени ракавици, а на главата се става гас-маска. Восокот не влива оксална киселина.

Третирањето се врши на три начини:

а) Со накапување - Се користи раствор на оксална киселина во шеќерен сируп (35 г оксална киселина + 1 кг шеќер + 1 л вода). Се накапува по 5 мл од растворот во секој меѓурамков простор или од 30 до 50 мл по кошница. Растворот треба да биде загреан до 37 Целзиусови степени. Апликацијата се врши со шприц од 50 мл.

б) Со прскање - Се користи раствор од 35 г оксална киселина дихидрат во 1000 мл вода. Секоја страна од рамката се прска со 3-4 мл од растворот со рачен распрскувач. Растворот да се испрска само на пчелите во кошницата. Да се избегнува прскање на кошниците и восокот.

в) Со сублиматор (испарувач) - при овој третман се користи 1 г оксална киселина за кошница со 10 рамки, а 2 г за кошница со 20 рамки.

Начин на работа: ставаме 1 или 2 г оксална киселина во сад, потоа преку летото во кошницата ставаме сублиматор и го затвораме со сунѓер или крпа, така што оксалната киселина ја зафаќа целата кошница вклучувајќи ги рамките и внатрешните бочни страни од кошницата. Потоа сублиматорот го приклучуваме на акумулатор од 12 V или преку струја со употреба на трансформатор за намалување на напонот. По 2-3 минути го вадиме сублиматорот и кошницата повторно ја затвораме со сунѓер или крпа и оставаме да дејствува десет минути. Потоа сублиматорот го

миеме во однапред подготвен сад со вода.

Напомена: Да не се зголемува дозата ниту бројот на третманите! Оксалната киселина да се чува на ладно и не подолго од шест месеци! Растворот не смее да дојде во контакт со кожата!

Биотехнички мерки

Контрола на варозата со помош на градежник рамка
Рамката градежник е нормална, стандардна рамка на кошницата со која обично се пчелари без вовлечена жица. Во рамката надолжно по средината се вградува летвичка. Во еден преградок се става сад на преграда, а во другата само на врвот почетна лента од садната основа, со ширина од само 1 см или во двата дела се ставаат само ленти. Обично во кошниците се ставаат три такви рамки и тоа, една во средината на леглото, а другите две да бидат како последни рамки до сидот на кошницата. Пчелите за 2-3 дена ќе го изградат труповското саќе, без разлика што лентите се за работничкото саќе, кое го градат на целата рамка. Во следните 2-3 дена матицата ќе го залежи тоа труповско саќе. По 5-7 дена тоа саќе треба да се исече и повторно ќе се остават само ленти, заради продолжување на постапката. Ако во рок од 5 до 7 дена не се исече саќето, пчелите непотребно би трошеле млеч на труповското легло. Со измена на три рамки во период од пет дена, во времето на размножување на вароата, таа ќе се намали за 50%. Оваа постапка се нарекува одгледувачко-биолошки метод на уништување на вароата или физичко уништување на вароата.

Контрола на варозата со исекување на труповското легло

Можно е исекувањето на труповското легло да се врши само со отсекување на главите на труповите кога труповското легло е старо 13-14 дена, а пчелите сами ќе го исчистат саќето.

Во декемврискиот број на „Моја земја“ ќе читаше за еколошка контрола на болестите со примена на ешерични масла, јодни јодпараши и биолошки методи.

Се за пчеларството НЕКТАРКООП Куманово овластен дистрибутер на:

- Минели -Крагуевац
- Ролопласт - Крагуевац
- Златана пчела - Крагуевац
- Технопласт - Крагуевац
- Ивањич - Стара Пазова

- Центрифуги, амбалажа
- Пчеларски капи, блузони
- Препарати, матични решетки
- Рег. на лето, рамки, кошници, нуклеуси
- Погача со полен
- Шеќерна погача
- Био-погача
- Откуп на суров восок
- Продажба на сатни основи

тел: 031 428 737, 031 413 059,
070 313 825

ул. Драган Стопаровиќ бр.16 Куманово

Со правилна исхрана и контрола до **раскош**

Пишува: Томе Тимов, агроном

Важни фази за развој на виолата (темјанушката) се губрењето и навременото откривање на болестите. Градинарите посебно обрнуваат внимание на процесите заштита и губрење за нивното производство на темјанушки да биде квалитетно и раскошно.

Губрење:

Со губрењето е потребно целосно да се задоволи потребата од микро и макроелементи. За да се има подобра контрола на издолжување на стеблото, содржината на фосфор (P2O5) треба да биде до 10, а азотот треба да биде во нитратна (NO3), наместо амонијачна форма (NH4). Нагласеното губрење со амонијачен азот и претераното наводнување придонесува за издолжување на стеблата што бара дополнителен третман со регулатори за раст. На хемиските регулатори за раст им се потребни два или повеќе дена за да постигнат ефикасност и треба да се употребуваат кога растенијата се во прифатлива големина, а не кога ќе станат преголеми. При користење на едноставни губрива, како што се калциумнитрат или калиумнитрат, треба да се знае дека нивната претерана примена создава вишок на калциум или калиум што создава недостиг на магнезиум или бор. Недостигот на магнезиум и железо се манифестира како меѓужилна хлороза, но за разлика од онаа која е предизвикана од недостиг на железо, се јавува на средно старите листови, а не на младите. Хлорозата е повеќе нагласена по рабовите, а се шири кон средните лисни жили. Слични симптоми се јавуваат и при недостиг на манган, но тоа ретко доведува до појава на жолти листови како што е тоа случај со недостигот на железо.

Точките на раст на виолата се природно обоени со крем-боја, а кога има недостиг на бор добиваат зелена боја. Доколку температурата е изразито висока, точките на раст со обојуваат во жолто. Во летните месеци темјанушките се осетливи на недостиг на бор. Покрај тоа, овој недостиг доведува до тоа младите листови да стануваат груби, набрани и искривени, но ја задржуваат зелената боја. Вегетативниот врв заостанува во развојот и се појавуваат голем број мали стебленца. Решение за појавата на овие проблеми е одржување на оптимална pH од 5,5 до 6,0, а притоа е добро да имаме на располагање губрива со микроелементи во т.н. келатен облик достапен за растенијата и при повисоки pH вредности.

Болести и штетници

Темјанушките се осетливи на многу болести и штетници.

Меѓутоа, појавувањето на некои болести и штетници може успешно да се сведе на минимум и тоа со добро познавање и контрола на околните услови за одгледување.

Thilaviopsis, или црн трулеж на коренот, развива црни т.н. клациоспори во коренското ткиво. Црната обоеност на коренот не мора биде предизвикана од Thilaviopsis, затоа што коренот на темјанушката често е темен, односно црн, кога супстратот е претерано влажен. Долните листови на заразените растенија стануваат колоритични, а хлорозата може да се прошири и на младите листови, што е последица на немањето рамнотежа во хранењето поради неможноста за усвојување доволни количества хранливи материји по пат на заболениот корен.

Повеќето дезинфекциски средства не ја уништуваат клациоспората. Доколку условите се влажни, со исто ниво на pH над 6,1, можноста за настанување инфекции се зголемува. Потребно е да се потсушува супстратот помеѓу наводнувањата, а pH нивото треба да биде од 5,0 до 6,0. Споменатиот резултат се постигнува со закиселување на водата.

Myrothecium е причинител на трулежот на базалниот дел на стеблото (на ниво со супстратот) и се јавува на расадните садници. Последица на оваа инфекција е општо жолтење и конечно венеење на растенијата. Во случај на комбинација на инфекцијата и стрес од високи температури, како и претерано наводнување, стеблата на растенијата лесно се кинат во пределот каде што допира супстратот. Хигиената има клучно место во контролата и превенцијата од ова заболување. Неопходно е од одгледувачкиот простор да се отстранат сите заразени растенија вклучувајќи го и супстратот и сите растителни остатоци. Потребно е да се елиминираат сите преносливи габични заболувања. Доколку Myrothecium бил проблем во минатиот расад, се спроведува неделна превентивна примена на фунгициди („дитиокарбамат“, „карбендазим“, „толилфлуанид“). Споменатите активни материји дејствуваат и на Fusarium и Verticillium, иако овде треба да се нагласи дека заштитните средства не ги отстрануваат причинителите, туку само го забавуваат нивниот раст и развој.

Од лисните болести кај темјанушките најчести се три: Alternaria, Colletotrichum и Cerospora.

Симптоми на Alternaria се мали округли точки со бронзено обоена средина која е опкружена со виолетовоцрвен раб. Овие болести се јавуваат на листовите од различна старост, а на-

Alternaria

Cerospora

Colletotrichum

Темјанушките се осетливи на многу болести и штетници. Меѓутоа, појавувањето на некои болести и штетници може успешно да се сведе на минимум и тоа со добро познавање и контрола на околните услови за одгледување

јлесно се препознаваат по споменатиот виолетовоцрвен раб, некротични точки или дамки („каптан“, „манкозеп“, „метирам“, „проклораз“, „хлороталонил“, „пропиконазол“).

Colletotrichum, исто така, доведува до појава на кафеава до бронзени дамки или точки и тоа најчесто на врвот или рабовите на листот. Заболувањето набрзо го зафаќа целиот лист доколку се остави без третман.

Сегосрога може да биде посебно изразен проблем кај насадот во затворени простории. Рани симптоми на инфекцијата се црни округли дамки или точки кои брзо се зголемуваат создавајќи и виолетови до темнокафеава дамки. Ова најчесто се јавува кај долните листови.

Пламеницата, која предизвикува габички (*Peronospora violae*), доведува до појава на неправилен раст, додека самите листови долго не покажуваат знаци на болеста. Како што напредува инфекцијата, листовите пожолтуваат. Во услови на висока влажност, спорите се појавуваат на долната страна на листот, а на отпаднатите растителни делови долго остануваат и ја шират болеста („мандипропамид“, „пропамокарб“, „металаксил“, „фосетил-алуминиум“).

Пепелницата, исто така, се јавува на листовите, но на нивната горна страна. Развиените мицелиуми на габите ги прекриваат заразените растителни делови создавајќи бела прекривка. Болеста ги напаѓа старите листови, а кога инфекцијата напредува неретко се напаѓаат и другите органи.

При користењето заштитни средства мора да се има предвид дека е можна депресија на растот по идната примена.

Најчести бактериски болести на темјанушките се *Pseudomonas* и *Ergwinia*. На листовите на инфицираните растенија се појавуваат точки кои се како капки од масло. Набрзо тие дамки стануваат кафеава или црни. Листовите остануваат мали и деформирани. Хемиското уништување на бактериите не е можно, а бакархидроксидот може да помогне во стопирање на ширењето на заразата.

Од штетниците најчесто се јавуваат трипси, црни муви, лисни вошки и пајачиња.

Трипсот е штетник чии возрасни облици имаат меко продолжено тело со должина до 2 mm. Женките полагаат јајца во близина на цветните пупки. Штетите се манифестираат како застој во растот, деформација на листовите со појава на сребренобели точки на нивната површина.

Трипсот е значаен пренесувач на низа болести од кои најбројни се вирусите. Заштитни средства со активни материји кои дејствуваат на трипсот се „ацефат“, „абамектин“ и „пиримифос“. Овде е важно да се нагласи дека „дихлорфос“ е токсичен за темјанушките.

Шампињонските мушички и муви (*Sciaridae*; *Phoridae*) претставуваат штетници кои го оштетуваат коренот на растението. Остатоците на супстратот со органски материји претставуваат нивно идеално место. Заштитата се состои во превентивни мерки како што се избегнување на употреба на супстрат со висока содржина на органски материји, одржување на услови на добро дрениран супстрат, контрола на појава на алги, редовна дезинфекција на рацете, приборот и просторот каде што се одгледуваат. Хемиската заштита со вакви мерки најчесто не се употребува, а можна е примена на биолошка заштита.

Лисните вошки (*Aphididae*) се меки организми со телескопски устен апарат кои ја вшмукуваат содржината од спроводните жили на растенијата. Штетите се манифестираат преку смален раст, свртување и деформација на листовите, а неретко пренесуваат и вирусни инфекции. Лисните вошки излучуваат т.н. медна роса на која се населуваат разни габи. Хемиската контрола се изведува со заштитни средства со следниве активни материји: „пиримикарб“, „метомил“, синтетички пиретроиди. Примената на хемиски средства за заштита во фаза на цветање може да ги оштети растенијата.

Пајачињата (*Acarina*) се штетници со многу ситна градба (одделни видови помалку од 0,5 mm). Усниот апарат служи за гризење. Штетата на нападнатото растение се манифестира како директен и видно оштетен дел, а индиректен како хлороза на листовите, деформација на листовите и цветните пупки и смален интензитет на цветање. Хемиската заштита се спроведува со средства чии активни материји се „абамектин“, „диметоат“ и „пиридабен“.

Кога се применуваат заштитните средства важно е да се држиме до упатството на производителот. Доколку фунгицидите се користат на секои седум дена, ќе се спречат појавите на инфекции. Притоа е важно да се применуваат на секои 14 дена во убави и сончеви денови, а на секои 5-7 дена ако времето е влажно или ако е веќе забележана инфекција. Фунгицидите, како и регулаторите на растот, треба да се применат по наводнувањето со што се продолжува нивното дејство.

Pseudomonas

Пепелница

ИПАРД

Зошто би го користеле ИПАРД информаторот?

ИПАРД информаторот е изработен од страна на ЦеПроСАРД и претставува корисна алатка во процесот на апликација за средствата од ИПАРД Програмата (2007 - 2013), и воедно овозможува поврзување на фармерите и потенцијалните инвеститори со субјектите кои нудат консултантски услуги или опрема чија набавка може да биде кофинансирана од ИПАРД.

ИПАРД информаторот ви овозможува на брз и едноставен начин да дојдете до корисни документи и информации за процесот на аплицирање за средствата од ИПАРД програмата (2007-2013).

Информаторот содржи база на податоци која опфаќа лица, приватни фирми, невладини организации и консултантски компании од Република Македонија кои се во можност да обезбедат услуги во областите земјоделско производство, постбербени активности, преработка, продажба, како и планирање и развој на бизнисот во руралните средини. Со пребарување во базата на податоци може да добиете информации за набавка на опрема, потребни репроматеријали, како и консултации при избор на технологии за производство и други консултантски услуги. Информаторот, воедно, содржи и податоци за актуелните кредитни линии и кредитни производи кои се достапни за потенцијалните инвеститори и корисници на ИПАРД фондовите.

Како да дојдете до податоците во информаторот?

Преку вашиот интернет-прелистувач треба да ја одберете страницата: www.ceprosard.org.mk. Кога ќе пристапите на страницата, одберете македонски, албански или англиски јазик.

Во дадениот пример е одбран македонскиот јазик (МК) и е пристапено до веб-страницата (слика 1).

слика 1

Кликнете на копчето како што е прикажано на слика 1. На овој начин пристапувате до следната страница (слика 2), каде што може да најдете голем број корисни документи и информации за ИПАРД.

слика 2

На оваа страница имате избор од општи документи и информации кои се однесуваат на ИПАРД и на процесот на аплицирање. Овде може да ги најдете сите закони и подзаконски акти кои се на некаков начин поврзани со инвестициите поддржани од ИПАРД. Покрај тоа, може да најдете и преглед на актуелните кредитни линии во државата со кои може да ја затворите планираната инвестиција.

Со отворањето на оваа страница може да започнете и со пребарување по мерки. Во примерот на слика 2 е избрана Мерка 101. Откако ќе кликнете на копчето Мерка 101, се прикажува нов прозорец, кој е прикажан на слика 3:

ИНФОРМАТОР

Слика 3
 На оваа страница се презентирани сите потребни информации поврзани со инвестициите во Мерка 101, која беше избрана во примерот, како што се приоритетни сектори, потенцијални корисници, постапка на избор на корисници и начин на финансирање на инвестициите опфатени со соодветната мерка. Доколку сте заинтересирани за поконкретни информации за одреден тип на инвестиција, кликнете на типот на инвестиција. Во примерот е избрана 10111 - Обновување на постоечките лозови насади.

По кликувањето на копчето со типот на инвестиција се отвора прозорец како на слика 4.

слика 4
 На прозорецот прикажан на слика 4 се презентирани информации за избраниот тип на инвестиција. Во примерот беше избран типот на инвестиција 10111 - Обновување на постоечките лозови насади. По изборот на тип на инвестиција, се отвора нова страница со подетални информации за избраниот тип на инвестиција: прифатливи проекти, прифатливи и неприфатливи специфични трошоци.
 Покрај тоа, за секоја инвестиција се поставени детални информации за сите потребни документи, институциите кои се одговорни за нивно издавање, предлог на консултанти кои може да ви помогнат во подготовката на апликацијата и список на добавувачи на опрема и репроматеријали од каде што може да ја набавите опремата која е дел од инвестицијата финансирана од ИПАРД.

ПОКАНА ЗА РЕГИСТРАЦИЈА ВО ИПАРД БАЗАТА

Сите заинтересирани фирми кои можат да понудат опрема или услуги, а не се дел од оваа база, можат бесплатно да се регистрираат во базата на ИПАРД информаторот.
 Со пополнување на формуларот ќе бидете внесени во базата на ИПАРД Информаторот, која се наоѓа на веб-страницата на ЦеПроСАРД www.cerosard.org.mk и ќе бидете достапни за пребарување од страна на други заинтересирани страни што ќе придонесе кон остварување на нови деловни контакти и бизнис-соработки и воедно ќе претставува еден вид на промоција на Вас или Вашата организација.
 Формуларот за регистрација е достапен на веб-страницата на ИПАРД информаторот, како што е прикажано на слика 2. Откако ќе го пополните формуларот, можете да го испратите по факс на 02/3061-391 или во електронска верзија на info@cerosard.org.mk

Ракијада во Валандово

Претставници на ФФРМ

„Ајде за убаво!“ Вака се наздравуваше, пееше и вареше ракија во Валандово на 23 октомври, кога се одржа манифестацијата „Ракијада“.

Ракија се вареше во 20 казани, а лозарите ги покажаа своите мајстории за правење на квалитетен традиционален македонски пијалак. Сепак, никој не сакаше до крај да ја открие својата тајна.

Лозарите велат дека најголем дел од овогодишното производство ќе оди на правење на ракија.

„Оваа година е многу лоша за нас, лозарите. Голем дел од нашето грозје остана непродадено и по нивите. Единствена утеха ни останува тоа што можеме дел од грозјето да го направиме ракија. На ваков начин исто така ја продолжуваме нашата традиција“, вели Васил Пиндеров, лозар од Пирава и претседател на здружението „Мак Вранец“, членка на ФФРМ.

На манифестацијата присуствуваа и претставници на Федерацијата на фармерите, кои со асистенција на лозари од „Мак Вранец“ (членка на ФФРМ) ги варее квалитетна и лута ракија.

Б.П.М

**Платете го актуелниот
долг на рати или
без камата!**

**До 1-ви
ноември!**

**Платете ги тужените
долгови на рати и
без камата!**

**До 31-ви
декември!**

Трезнење со мед

„Медот е најделотворно средство за трезнење на пијани луѓе“, објавил еден британски пчеларски магазин. Во тој текст се опишува значењето и улогата на алкохолот во човечкиот организам. Само 5% алкохол се исфрла од организмот во непроменета состојба преку белите дробови, бубрезите и кожата, а 95% се менува преку хемиски процеси во организмот, во ацеталдехид, ацетат, ацетил и на крајот во холестерол, енергија, јаглерод диоксид и вода.

Во овие процеси на размена на материите главна улога имаат црниот дроб, бубрезите, белите дробови и желудникот. Нашиот организам не задржува ниту мало количество од испиениот алкохол, туку со помош на поголем број ферменти потполно се елиминира. За извршување на овој процес на организмот му е потребно време од три до четири часа.

За алкохолот што побрзо да се исфрли од организмот, или подобро речено, за побрзо отрезнување на пијаните луѓе, во последно време сè почесто се користат средства како што се тироидните хормони, инсулин, адреналин, аминокиселини, витамини, особено витамин Б6, разни шеќери, како гликоза (гроздовиот шеќер), фруктозата (овошниот шеќер), кофеинот итн.

Според искуството, кога фруктозата се зема преку устата во дози поголеми од 30 грама, непосредно или половина час по умереното пиење на алкохол, таа го забрзува опаѓањето на алкохолот во крвта. Фруктозата ја има и во овошните сокови, а најмногу ја има во медот. Во еден килограм мед се наоѓа околу 340 грама гликоза и 400 грама фруктоза. Медот од багрем содржи и до 47% шеќерна фруктоза, поради што се смета за најпогоден за ваква пригода.

И еден дански лекар во британското медицинско списание објавил напис за делотворните средства против последиците кои се појавуваат со консумирањето на големи количества алкохол. Пациентите кои земале доволно алкохол, по половина час, по два оброка, примиле по 185 грама мед. Високиот процент на фруктоза во природниот мед го забрзал елиминирањето на алкохолот и веќе за половина час или за еден час личностите кои примиле алкохол биле трезни.

БАЛКАН БИОСЕРТ

Прва акредитирана и овластена Агенција во Македонија, за контрола и сертификација на органско производство во соработка со домашни и меѓународни партнери, нудиме сертификација во следниве области

Ознака за потекло, географска ознака и ознака за гарантиран традиционален специјалитет

Безбедност на храна

Стандарди за примарно земјоделско производство и бројни други национални и меѓународни стандарди.

Се на едно место!

Со сертификацијата ја зголемувате довербата на потрошувачите, како и вредноста на вашите производи и услуги!

Балкан Биосерт заедно со меѓународните партнери, ќе ви помогне да ја зајакнете и зачувате позицијата на пазарот.

Балкан Биосерт Скопје
Ул.Даме Груев 5-8/9, Скопје
Тел.+389 (02) 3 239-239

www.balkanbiocert.mk
balkanbiocert@t-home.mk

СТИПНИК

Производство на пчеларска опрема и амбалажа за пакување на земјоделски производи

Перфорирана амбалажа за јагоди
Амбалажа за свежи печурки

Влошки за холандези за пакување на овошје и зеленчук

- φ 65mm со 32 гнезда
- φ 75mm со 28 гнезда
- φ 85mm со 18 гнезда
- φ 95mm со 15 гнезда

тел. 02/2572 735
070/ 540 885
с.Марино Скопје Р.Македонија

Цел ➤ најдобриот начин на одгледување на растението

Технологија за губрење, заштита на растението, обработка на почвата и сеење.

За повеќе информации обратете се на нашиот дистрибутер.

AMAZONE

синпекс

Грчки патб б.б.
7000 Битола/Македонија
Тел.: 047/208-500

Растурачи на вештачки минерални ѓубрива

Омниа-сет на дискови-распрскувачи, кои ги користат AMAZONE машините, овозможуваат прецизно, рамномерно и практично распрскување на ѓубривото, за чие регулирање не е потребна дополнителна алатка

Пишува: Ѓорги Кочовски

Употребата на вештачките минерални ѓубрива е една од најважните секвенци во современото земјоделство. Нивната 100-процентна искористеност, како во род, така и од финансиска и практична гледна точка, зависи од тоа на кој начин се употребуваат и расфрлаат на посевиите.

Од 1883 AMAZONE е „алфа и омега“ компанија за производство на растурувачи на минерални ѓубрива, универзални и комбинирани сеалки, прскалки, дискови, брани и други производи, основни за употреба во денешното земјоделство, без кои не може да се замисли работата на еден земјоделец.

Еден од основните производи се машините за растурање на вештачки минерални ѓубрива.

Палетата на производи содржи машини од 500 до 8.200 литри носивост, со можности за практична надградба, при што во зависност од носивоста, може да се добијат од 500 до 1.500 дополнителни литри.

Омниа-сет на дискови-распрскувачи, кои ги користат AMAZONE машините, овозможуваат прецизно, рамномерно и практично распрскување на ѓубривото, за чие регулирање не е потребна дополнителна алатка.

Оптималните коси сидови на резервоарите, особено со дуплите и дополнителните сидови, овозможуваат рамномерно растурање на ѓубривото, како во рамниците, така и на нерамните терени и на ридските посеви.

Уредот „аматрон“ е уникатен контролно-команден уред за целосна автоматска регулација на расфрлањето на ѓубривата, посебно кај машините со поголема носивост, кои се користат кај поголемите комбинати и земјоделски фарми кои имаат потреба од 100% реализација и 100% искористеност од сеидбите и посевиите.

Сигурноста при манипулирањето со овие машини, како при работа, така и при транспорт, е еден од основните постулати на фирмата, посебно во денешните брзи и современи услови на работа, за чие исполнување се посветува целосно внимание и контрола.

За условите во РМ и во нашето земјоделство, овие машини претставуваат совршен партнер на секој земјоделец, особено на поголемите фармери, земјоделски комбинати и, пред сè, на секој оној кој се стреми кон прецизно, лесно, практично и совршено работење, без разлика на природните и вештачки создадените услови..

Квалитет и комфор - две цели надополнети до совршенство

Пишува: Александар Зојчевски

Еден од најголемите светски производители на трактори, италијанскиот SAME, со својот модел SOLARIS ги користи моторите на Mitsubishi кои имаат четири цилиндри, индиректно вбризгување на горивото и водено ладење.

Се одликуваат со моќност од 35, 43 и 51 КС за SOLARIS 35, SOLARIS 45, SOLARIS 55, соодветно.

Помоќните мотори од 43 и 51 КС се опремени со турбополнач. Овие мотори се одликуваат со извонредна едноставност во изведбата, одлична крива во дијаграмот на вртежниот момент и испорачуваат многу флексибилна моќност со доволно резерва во вртежниот момент. етирите цилиндри значат тивко работење, натпросечен комфор и екстремно ниско ниво на вибрации.

Синхронизиран менувач и shuttle за максимална ефикасност во сите услови на работа.

Тракторите SOLARIS може вистински да се соочат со сите услови во работата. Нивната трансмисија е оптимизирана во дизајнот и толку робусна и издржлива како на поголемите трактори.

Сите модели во тој ранг имаат синхронизиран менувач со 12 брзини напред и 12 назад, како и sinhro shuttle за брзо и лесно маневрирање. Двата диференцијала имаат електрохидраулично блокирање, додека

предната оска има 57 степени агол на вртење со радиус на свртување од само 2.600 мм. Сите модели се опремени со хидростатички управувач со проток на пумпата од 15 л/мин за полесно управување дури и на ниски вртежи на моторот.

Задното карданско вратило има 540,540 ЕКОН и 1.000 врт/мин.

Двете одделни хидраулични инсталации за управувачот и задните приклучоци значат дека маневрирањето секогаш е многу лесно.

Задната хидраулична инсталација е опремена со хидраулична пумпа со проток од 30 л/мин и шестонасочни хидраулични контролни вентили кои обезбедуваат моќ на подигање од 1.200 кг. Системот на задната хидраулика обезбедува позициониращка и пливачка позиција на приклучоците. Како опција се вградува предна хидраулика која има капацитет на подигање од 400 кг со интегрирано карданско вратило со 1.000 врт/мин.

Ова го прави SOLARIS вистински повеќе наменска машина.

Мал единствено во димензиите, SOLARIS поседува голем комфор за еден трактор.

Цената со вклучен ДДВ на SOLARIS 55 СО КАБИНА е 18.800 евра. Имено, SAME SOLARIS е совршен трактор за овоштарите и лозарите.

SAME

TRADITIONALLY INNOVATIVE

SAME DEUTZ-FAHR

Генерален застапник за SAME DEUTZ-FAHR за Р, Македонија

AGROVOJvodINA МЕХАНИЗАЦИЈА - NS D.O.O.E.L.

ул. Првомајска б.б. н.Пинтија, 1050 Скопје; Тел./факс: 02/27 94 124; 27 00 904; 27 00 915

321,17 ha за време од 24 часа непрекинато орање

Ова е последниот рекорд кој е постигнат во 2005 година со користење на најмоќните трактори на фирмата Case IH тип Steiger STS 500 Quadtrac со моќ на моторот од 410 kW.

Пишува: проф. д-р Драги Таневски

Организацијата за светски рекорди во орање се спроведува со цел да се утврди можноста и сигурноста на тракторскиот систем за орање. Од 1991 година до 1998 година светскиот рекорд во орање е зголемен од 70 ха на 180,36 ха за 24 часа. Имено, во август 1971 година светскиот рекорд во орање бил 70 ха за 24 часа, во 1992 година рекордот изнесувал 86,01 ха, а во ноември 1992 година 91,02 ха.

Во 1995 година во септември е постигнат нов светски рекорд: 127,7 ха за 24 часа орање без одмор. За време на орањето имало само три куси прекини по шест минути кои се користеле за полнење на резервоарот од 360 литри гориво. Светскиот рекорд е остварен со тракторот Case Magnum со моќ на моторот од 206 kW, агрегиран со 9-бразден плуг Lemken на песокиво-пловеста почва, проследено со слаб дожд. Просечната брзина на орањето варирала меѓу 10,78 и 11,9 km/h. Работниот зафат на плугот бил 5,35 м, длабочината на орањето минимална - 25 см, а потрошувачката на гориво изнесувала просечно 45 l/h. Времето на вртење на тракторскиот агрегат на крајот од парцелата било многу кратко, а било планирано да не трае повеќе од 15 секунди, со тоа што најголем дел од вртењето траело 12 секунди.

Во март 1998 година постигнат е нов светски рекорд во орање од 180,36 ха за 24 часа. Орањето траело 24 часа непрекинато со сите опслужувања на возачот и тракторот во движење. Рекордот го поставил 35-годишниот орач Морис Донвал, фармер од Англија. Орањето е извршено со зглобен трактор на познатата светска фирма John Deere, модел 9400 со четири еднакви

Година	Изорана површина во хектари за време од 24 часа
1971	70,00
1992	86,01
1992	91,02
1993	109,00
1995	127,70
1998	180,36
2000	209,00
2002	251,38
2005	321,17

тркала (компактен трактор). Тракторот имал вграден мотор од 12,5 л Powertech со моќ од 312 kW, а бил опремен со пневматици Kleber Super 15710/70P mm, висина 1939 mm.

Длабочината на орањето изнесувала 25 см на почва која претходно била засадена со пченка. За 24 часа непрекинато орање било изорано 180,3624 ха на длабочина од 25 см или 7,5 ха/ч. Вкупно било превртено 450.000 м³ почва или 585.000 тона. Агрегатот се движел со брзина од 10 и 12 км/ч, проследено со

лизгање од 8%. За време на орањето било потрошено 1817 литри дизел-гориво, односно 75 л/х или 10,09 л/ха.

Во март 2002 година на парцелите во близината на Бордо, Франција, е постигнат нов светски рекорд во орање од 251,36 ха за време од 24 часа непрекинато орање. Овој рекорд во орање го постигна тракторот на фирмата Massey Ferguson 8280 Xtra со вграден мотор со внатрешно согорување Sisu valmet 8,45 л со моќ од 287 kW, агрегиран со плуг од 17 плужни тела. На предниот дел од тракторот бил поставен 4-бразден плуг, а за задниот хидраулик бил приклучен 13-бразден плуг. Општата работна должина на плугот изнесувала 8,5 м. Тракторскиот агрегат работел со просечна длабочина на орање од 27,35 см, а просечната потрошувачка на гориво изнесувала 8,35 l/ha.

Во март 2005 година во Франција е постигнат нов светски рекорд од 321,17 ха за време од 24 часа непрекинато орање. Овој светски рекорд е постигнат со користење на најмоќните трактори во светот на фирмата Case IH тип Steiger STS 500 Quadtrac трактор со моќ на моторот од 410 kW.

Тракторот бил агрегиран со специјално изработен плуг Gregoar Beson со 20 плужни тела и работен зафат од 10,5 м.

Просечната продуктивност на тракторскиот агрегат изнесувала 13,375 ha/h, при потрошувачка од 8,479 l/ha. Тракторот за време на орањето постигнул брзина од 14 km/h.

ВИСТИНСКИ **ПАРТНЕР**
НА ВАШИОТ **БИЗНИС!**

КРЕДИТИ ДО **300.000** ДЕНАРИ

АГРО КРЕДИТ
за земјоделци

Скопје - Центар
ул. Рампо Левката 14
тел: 02/ 30 93 371

Скопје - Шуто Оризари
ул. Гарибалди 25
тел: 02/ 26 51 269

Струмица
ул. Дебарска 6
тел: 034/ 34 01 67

Гостивар
ул. ЈНА 21
тел: 042/ 22 10 17

Велес
ул. Владимир Назор 28
тел: 043/ 21 18 18

Кочани
ул. Димитар Влахов 72
тел: 033/ 27 85 56

Битола
ул. Жижица Јовановиќ-Шпанац 146 а
тел: 047/ 20 37 25

Прилеп
кеј 9-ти Септември 36
тел: 048/ 42 77 14

www.horizonti.org.mk

**Друштво за
производство,
трговија и услуги
„ЈАНАКИ КОМЕРЦ“ ДОО**

ул. Скопска бр7а 1430 Кавадарци
тел. продавница ++ 389 (0)43 412-924
тел. сервис ++ 389 (0)43 417-412
тел. мобилен ++ 389 (0)70 218-040
www.janakikomerc.com
info@janakikomerc.com; [skype.janakikomerc](https://www.skype.com/janakikomerc)

Вршме продажба со можност
на КРЕДИТ, сервисирање и
ремонтирање на сите типови на трактори
и продажба на резервни делови.

ФЕДЕРАЦИЈА НА ФАРМЕРИТЕ
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Министерството за земјоделство,
шумарство и водостопанство.

Пазарниот информатор во земјоделското списание „Моја земја“, каде што се објавуваат берзански информации и цени, од ноември се објавува во изменет облик, така што целосно и детално ќе бидат објавувани информациите за земјоделските производи кај нас и во регионот. Цените се земени од светските земјоделски берзи, а пазарниот информатор „ДФРМ медија“ го изработува во соработка со Секторот за аналитика при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Малопродажни цени од Р. Македонија и регионот за месец октомври

Малопродажни цени за октомври (4.10.2010) ден./кг					Полска евра/кг	Русија рубљи/ кг	Хрватска куни/кг	Црна Гора евра/кг	Србија дин./кг	Косово евра/кг
Производ	Класа	Мин.	Макс.	Најзаст.	Цени во регионот					
					Домат	Прва	21,3	40,7	28	0,90
	Втора									
Краставица		22,7	32	26,4	1,20		8,37	0,86	70,00	0,65
Компир		14	23	17,3	0,41		3,89	0,56	50,00	0,30
Бел пипер		18,7	29	24,3	0,71		7,86	1,11	100,00	0,70
Црвен пипер		19,7	26	22	1,52					0,75
Грав		98	137	117			24,16	2,28	250,00	1,80
Кромид		20,7	31,7	26	0,42		6,27	0,84	50,00	0,40
Зелка		15	20	16	0,38		7,09	0,40	50,00	0,15
Јаболка „ајдаред“		23	30	24	0,51		6,40	0,97		0,60
Праски		30	50	40	0,84		13,94	1,00	130,00	0,90
Киви		75	88	80			15,85	1,26	200,00	1,55
Лубеница		7	12	9,5			4,00			0,20
Диња		13	18	16			8,65	1,30		0,40
Круши		54	75	63			12,23	1,52	120,00	1,40
Нектарини							13,53	1,88	130,00	1,20
Портокал		64,4	73	67	1,68		13,05	1,51	180,00	0,90
Лимон		90	104	92	1,20		17,65	1,83	180,00	1,50
Банани		38	48	42	0,91		8,40	1,02	120,00	
Грозје - бело		25	37	30			12,37	1,45	120,00	0,70
Грозје - црно		30	39	33			11,68	1,46	120,00	

Големопродажни цени од Р. Македонија и регионот за месец октомври

Големопродажни цени за октомври (4.10.2010) ден./кг					Полска евра/кг	Русија рубљи/кг	Хрватска куни/кг	Црна Гора евра/кг	Србија дин./ кг	Косово евра/кг
Производ	Класа	Мин.	Макс.	Најзаст.						
		Домат	Прва	20	25	22	0,86	65,00	7,86	0,83
Втора										
Краставица		10	15	10	0,99		5,47	0,57	45,00	0,45
Компир		10	12	10	0,18	21,00	2,37	0,38	28,00	0,20
Бел пипер		15	20	20	0,51	100,00	5,68	0,75	70,00	0,65
Црвен пипер		18	20	19	1,34	105,00				0,45
Грав		80	100	80			18,41	1,20	160,00	1,45
Кромид		15	20	15	0,29	18,00	3,63	0,50	28,00	0,35
Зелка		10	15	10	0,22	18,00	2,44	0,33	18,00	0,12
Јаболка		15	18	18	0,33	27,00	3,73	0,60	42,00	0,52
Праски					0,71		9,91	1,00		0,70
Лубеница		8	10	8			3,05			0,15
Грозје - бело		15	20	15		68,00	9,04	0,70	75,00	0,65
Круши		60	70	60	0,51	52,00	10,07	1,35	100,00	1,25
Диња		10	12	10			6,81	1,10		0,30
Киви		50	60	60			11,75	1,05		1,25
Портокал		30	35	35	1,02	38,00	9,41	1,10	130,00	0,85
Лимон		70	80	70	0,99	33,00	13,14	1,05	110,00	1,20
Банани		25	30	30	0,69	26,00	4,99	0,83	85,00	
Грозје - црно		20	25	20		78,00	10,23	0,93	75,00	
Сливи		10	12	10						

Цени на пченицата во регионот и на светските берзи за месец октомври

Берза	Период	Пченица	Пченка
Нови Сад	4-10 октомври 2010	(ЈУС квалитет) 20,63-20,84 дин./кг	(ЈУС квалитет) 15,66-16,96 дин./кг
Чикаго	(futures) декември 2010	242,22 \$ / тон	196,13 й/тон
Будимпешта	(futures) декември 2010	204,51 € / тон	163,02 € / тон
Париз (Euronext)	(futures) ноември 2010	208 € / тон	194,75 € / тон
Франција (MATIF)	Ноември 2010	212,25 € / тон	/
Хрватска	август 2010	1,27 куни/кг	/
Велика Британија (LIFFE)	ное.10	161 фунти/тон	/
Македонија	сеп.10	9,6 ден./кг	/

Цени од добиточните пазари во Р. Македонија и регионот за месец октомври

Цени од добиточните пазари во Р. Македонија - октомври (4.10.2010)				Цени во регионот			
Категорија	Цена во денари	Забел.	Косово евра/кг	Хрватска куни/кг	Црна Гора евра/кг	Србија дин./кг	
		Мерка					
Теле 1-6 месеци	мин.	132	кг/ж.м.	2,50	23,31	2,98	280,00
	макс.	150	кг/ж.м.				
	најзас.	147	кг/ж.м.				
Јуне 6-18 месеци	мин.	125	кг/ж.м.		10,43	2,15	170,00
	макс.	135	кг/ж.м.				
	најзас.	132	кг/ж.м.				
Крави	мин.	36000	грло	1,50	6,28	1,13	100 кг/ж.м.
	макс.	72000	грло				
	најзас.	61000	грло				
Јагниња до 18 кг.	мин.	145	кг/ж.м.	2,55	23,61	2,42	200,00
	макс.	160	кг/ж.м.				
	најзас.	155	кг/ж.м.				
Јагниња над 18 кг.	мин.	135	кг/ж.м.			2,30	150,00
	макс.	135	кг/ж.м.				
	најзас.	135	кг/ж.м.				
Овци	мин.	5150	грло	2 кг/ж.м.	10 кг/ж.м.	101,25	100 кг/ж.м.
	макс.	6800	грло				
	најзас.	6100	грло				
Прасиња до 20 кг.	мин.	140	кг/ж.м.		11,84	3,16	160,00
	макс.	160	кг/ж.м.				
	најзас.	150	кг/ж.м.				
Прасиња од 20-35 кг.	мин.	120	кг/ж.м.				150,00
	макс.	140	кг/ж.м.				
	најзас.	130	кг/ж.м.				
Гоеница од 90-110 кг	мин.	110	кг/ж.м.		9,72		130,00
	макс.	120	кг/ж.м.				
	најзас.	115	кг/ж.м.				
Јариња	мин.	110	кг/ж.м.		23,08	2,71	180,00
	макс.	130	кг/ж.м.				
	најзас.	130	кг/ж.м.				
Молзни кози	мин.	3250	грло			80,00	100 кг/ж.м.
	макс.	4500	грло				
	најзас.	4400	грло				

Полска - извор: www.fresh-market.plРусија - извор: www.fresh-market.ruИзвор: www.food-ks.orgИзвор: TISUP-Хрватска www.tisup.mps.hrИзвор: AMIS - Ц.Гора www.amiscg.orgИзвор: Stips -Србија www.stips.minpolj.gov.rs

Цена на млекото во Р. Македонија за месец октомври

	јули	август	септември	октомври
Млеко екстра класа	17,3	17,3	17,3	17,3
Млеко I класа	16,0	16,0	16,0	16,0
Млеко II класа	15,0	15,0	15,0	15,0
Млеко III класа	14,0	14,0	14,0	14,0
Млеко овчо	28,0	28,0	28,0	28,0
Млеко козјо	12,0	12,0	12,0	12,0

Курсна лисџа 19.10.2010

1\$ - 44,32 ден.; 1 € - 61,58 ден.;

1£ - 70,40 ден.; 1 дин. - 0,57 ден.;

1 куна - 8,25 ден.; 1 рубља - 1,44 ден.

* Цените се изразени во денари

земјоделска механизација

ЕВРО-СТИЛ

БИТОЛА

LANDINI
од 50-230ks
2WD и 4WD

FAMAROL
Преса за сено и слама

CHANGFA APOLLO
од 40-90ks

ÇEL-MAK
ротациона
косачка

TAFE 42 DI
TAFE 45 DI

Универзална
редосеалка

**MASSEY
FERGUSON**
MF240

ОПРЕМА ЗА МЛЕКАРСТВО
И МЛЕКОВОДНИ СИСТЕМИ

ул. Довлеџик ББ
7000 Битола, Македонија
e-mail: evro_stil@yahoo.com
факс. +389 47 236 100

тел. +389 47 233 100

ИТФ - Агрофуд 2010 • ITF - Agrofood 2010

Меѓународен саем на широка потрошувачка International Trade Fair of Consumer Goods

60. Меѓународен саем на храна, пијалоци и стоки за широка потрошувачка, 60. Меѓународен саем на машини, опрема, амбалажирање и внатрешен транспорт,
51. Меѓународен саем на тугун и машини, 38. Меѓународен агроиндустриски саем, 19. Меѓународна изложба на вино и јаки алкохолни пијалоци, Национални претставувања
60th International Fair of Food, Beverages and Consumer Goods, 60th International Fair of Machines Equipment, Packing and Domestic Transport, 51th International Fair of
Tobacco and Machines, 38th International Fair of Agricultural Industry, 19th International Exhibition of Wine and Strong Beverages, National Presentations

СКОПСКИ САЕМ

9.11. - 13.11.2010